

FÖRSVAR UTBILDAREN

Fältartist

– Underhåller i glädje och sorg SID 16

INNEHÅLL nr 2 2025

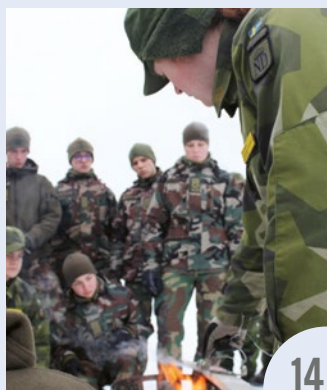
OMSLAGSBILD:
Fältartisterna deltar i
Stockholm Pride varje år och
spelar livemusik från Försvars-
maktens fordon under hela
paraden, här vid Stockholm
Pride 2022. Foto: Privat

- 3. LEDAREN
- 4. Utbildning i CBRN under tuffa vinterförhållanden
- 6. Fokus på det civila försvaret
- 8. Lär sig om det mänskliga i det omänskliga
- 10. NYTT FRÅN KANSLIET
- 11. INFORMATION FRÅN FÖRSVARsutBILDARNA
Både välkänt och nytt bland årets kurser
- 12. TOTALFÖRSVARsinFORMATION
En tankesmedja för framtidens totalförsvaret
- 14. UNGDOM
Konsten att inte frysa i en bivack
- 15. När krisen eller kriget kommer är det för sent!
- 16. VÅRA AVTALSBEFATTNINGAR
Musik som helande kraft i totalförsvaret
- 20. MEDLEMMEN I CENTRUM
Delaktighet på bredden
- 22. NOTISER FRÅN FÖRBUNDEN
- 26. KRÖNIKAN
Stärkt totalförsvaret – nu
- 27. VÅRA KURSGÅRDAR
Upplev utbildning och avkoppling på Vaddö kursgård
- 28. NOTISER OM TOTALFÖRSVARET

8

14

16

FÖRSVAR UTBILDAREN

Tidningen är utgiven av
Svenska Försvarsutbildningsförbundet

ANSVARIG UTGIVARE: Generalsekreterare, Bo Stennabb
CHEFREDAKTÖR: Kristoffer Bäckström, Kristoffer.Backstrom@forsvarsutbildarna.se
REDAKTÖR: Anna Widerberg. REDAKTIONSEKRETERARE: Anna Karlsson
GRAFISK DESIGN OCH TRYCK: www.ClearDesign.se

MANUSSTOPP: Manusstopp för nr 3 2025 är den 23 april 2025
UPPLAGA: Upplaga ca 25 000 ex/utgivning, 5 nr under 2025

ATT KASTAS MELLAN HOPP OCH FÖRTVIVLAN

Foto: Anna Karlsson

RUBRIKEN ÄR HÄMTAD FRÅN en av våra större tidningar för en dryg månad sedan och uttrycker skribentens känsla när han betraktade utvecklingen av världspolitiken. Ena dagen blev president Zelenskyj utskälld av sin amerikanske motpart under en presskonferens i Vita huset och några dagar senare infann sig en känsla av hopp om att man trots detta skulle kunna hitta en fredlig lösning på kriget i Ukraina. Den här bilden av osäkerhet och oförutsägbarhet i vår omvärld syntes i både Försvarsmaktens och MSB:s årsredovisningar för 2024 och i deras budgetunderlag för 2026 när dessa lämnades in till regeringen i slutet av februari. I dessa underlag konstateras återigen att det säkerhetspolitiska läget är det allvarligaste sedan andra världskriget. Samtidigt finns det tydliga tecken på hopp, bland annat genom vårt medlemskap i Nato och den höga ambitionsnivån när det gäller att rusta Sveriges totalförsvar.

FRIVILLIGHETEN ÄR EN VIKTIG DEL

I underlagen lyfts frivilligheten fram som en viktig komponent i den fortsatta uppbyggnaden av totalförsvaret och man aviserar därmed om ökade satsningar även inom vårt område. MSB skriver bland annat: "Behovet av förstärkningsresurser till det civila försvaret är stort och ytterligare medel utöver redan tillskjutna medel behövs."

Att vi kan fortsätta att rekrytera och utbilda förstärkningspersonal till både det civila och det militära försvaret är med andra ord avgörande för att totalförsvaret ska kunna nå dit man önskar. Det är dock lika viktigt att vi fortsätter bidra till ökad försvarsvilja hos befolkningen genom ökad totalförsvarsupplysning. Som vanligt kan ni i detta nummer av tidningen läsa om hur vi och andra aktörer inom totalförsvaret på olika sätt arbetar med alla dessa delar.

EN STABIL DEMOKRATISK GRUND

Att totalförsvaret nu genomgår en nödvändig och omfattande upprustning bygger på en övergripande, bred politisk samsyn

i riksdagen. Det innebär att man kan bygga en långsiktig och gemensam plan för att tillsammans ta sig an utmaningarna. På samma sätt är den stabila demokratiska grunden inom vår organisation en förutsättning för att vi ska kunna bidra till totalförsvaret på bästa sätt.

Ni har alla nyligen genomfört era förenings- och förbundsstämmor och nu är det viktigt att ni tar hand om de styrelsemedlemmar som är nya i sina roller. Det handlar om att säkerställa en ordentlig överlämning och introduktion, att avsätta tid för egen styrelseutveckling och att gå igenom befintliga och kommande uppdrag på ett tydligt sätt. Det handlar även om att se till att alla i styrelsen vet vilka regelverk som styr verksamheten. På det sättet säkerställs stabilitet och kontinuitet i styrelsen och, i förlängningen, i hela organisationen. Jag vill påminna er om att anmäla era nya styrelseledamöter till den årliga utbildningsveckan på Tylebäck kursgård vecka 32. Nyttig läsning finns också på sidan 20 i det här numret, där Försvarsutbildarna i Norra Småland berättar hur de arbetar i sin förbundsstyrelse.

Som enskilda individer kanske vi inte kan påverka utvecklingen i vår omvärld i någon högre utsträckning. Som organisation kan vi dock arbeta tillsammans för att skapa ökad kunskap och därmed även hopp i vår egen del av världen.

BO STENNABB, generalsekreterare

Svenska Försvarsutbildningsförbundet

ADRESS: Karlavägen 65, Stockholm

POSTADRESS: Box 5034, 102 41 Stockholm

TELEFON: 08-587 742 00

E-POST: forsvarsutbildaren@forsvarsutbildarna.se

HEMSIDA: www.forsvarsutbildarna.se

ADRESSÄNDRINGAR:

Har du flyttat eller ska du byta adress? Se till att du får ditt nummer av Försvarsutbildarna utan avbrott! Gå in på www.forsvarsutbildarna.se – leta upp "Mina sidor" och gör dina ändringar direkt på hemsidan.

Alternativt, mejla via:
adressandring@forsvarsutbildarna.se

UTBILDNING I CBRN UNDER TUFFA VINTERFÖRHÅLLANDEN

Både sanering och indikering blir mer utmanande i minusgrader. Här tränar eleverna på indikering genom att lägga snö i en plastpåse med ett indikeringspapper. Foto: Fredrik Wilson

Kemikalier fryser, instrument krånglar och sanering blir svårare.
På CBRN – vinter lär sig soldater att hantera dessa utmaningar
– en utbildning som kan vara avgörande när allt ställs på sin spets.

I MITTEN AV FEBRUARI samlades tio deltagare i Umeå för att fördjupa sina kunskaper inom CBRN i vintermiljö. CBRN är en förkortning som står för kemiska, biologiska, radiologiska och nukleära hot. Som CBRN-soldat ingår man i en grupp som undersöker områden efter farliga ämnen.

Till sin hjälp har man olika indikeringsinstrument. Med hjälp av dessa kan man detektera kemiska ämnen men även strålning. När man har identifierat ett ämne analyserar man det med hjälp av fältanalysinstrument.

VANLIG MISSUPPFATTNING OM CBRN

Jörgen Hillbom är en av kursinstruktörerna. Innan han blev engagerad inom CBRN hade han en missuppfattning om vad en CBRN-soldat gör.

– Min erfarenhet av CBRN var att springa i skyddsmask upp och ner för en trappa, och sen var allting klart. Jag tänkte: "Jaha, det var väl det då?" Men sen övertalade Peter Wallenberg in mig på grundkursen, och jag insåg att det var mycket mer än så. Det här är ett extremt intressant och viktigt område.

Sedan några år tillbaka erbjuder Försvarsutbildarna fördjupningskursen CBRN – vinter. Här får deltagarna utveckla sin kompetens och ställa sig inför de utmaningar som präglar årstiden. Bland annat ingår indikering och sanering. Fredrik Wilson, kursinstruktör, berättar hur mycket svårare arbetet i en CBRN-grupp blir vintertid:

– Vintermiljön förändrar allt. Kemikalier betar sig annorlunda, många ämnen kristalliseras och slutar avge ångor, vilket gör dem svårare att detektera. Instrument

Fredrik Wilson är en av instruktörerna på kursen. Foto: Privat

Kursen ger spetskompetens som kan vara avgörande i skarpt läge, enligt Jörgen Hillbom. Foto: Privat

kan frysa eller ge felaktiga utslag, och vatten som behövs för sanering blir en utmaning i sig. Man måste tänka på helt andra sätt jämfört med sommartid.

UTMANINGARNA MED VINTERMILJÖ

Jörgen Hillbom delar med sig om hur man under vinterkursen får träna på att sätta ihop, använda och plocka ner en hetvattenberedare, som används för person-, materiel- och fordonssanering.

– Vi jobbar mycket med hetvattenberedare, och de kan ställa till det på vintern. Vattnet fryser om man inte hanterar dem rätt, och det gäller att få igång beredaren snabbt och hålla den igång så att inte slangar och munstycken fryser igen. Det är något man verkligen får träna på under kursen.

Vinterkursen är relativt ny. Runt 2015 började man prata om att skapa en vinterkurs och 2017 togs de första stegen med att sätta ihop den.

– Försvarmakten såg att det fanns ett glapp i utbildningen – vi hade en sommarkurs men ingen vinteranpassad variant. Efter en provomgång 2018 kom kursen igång ordentligt efter pandemin, säger Fredrik Wilson.

Tillsammans med provomgången var årets kurs den femte i ordningen. Ett 45-tal soldater har genomgått kursen och man har numera ett maxtak på 20 deltagare per år. Under de första åren genomfördes utbildningen i Boden, men sedan i fjol genomför man CBRN – vinter i Umeå.

I år var 17 anmälda, men efter ett antal avhopp av personliga skäl blev det tio deltagare. Kursen pågick 11–16 februari.

– I år var vi en mindre grupp, vilket gjorde att vi kunde ha en tätare dialog och engagera alla mer i diskussionerna. Det var på ett sätt lättare att få till interaktiv undervisning, men givetvis hade vi önskat att fler var på plats, säger Fredrik Wilson.

KURSENS UPPLÄGG – FRÅN TEORI TILL PRAKTIK

Sexdagarskursen är utformad för att stegvis bygga upp elevernas kompetens.

– Vi börjar mycket med teori, sedan går vi över till praktik. Indikering i kyla kräver helt andra metoder, och därför måste vi ha en gradvis övergång från teori till verkliga övningar, säger Jörgen Hillbom.

Fredrik Wilson fyller i:

– Kursen börjar med teori och repetition av grundläggande kunskaper. Sedan går vi vidare till materialutbildning – hur instrument reagerar på kyla, vad som kan gå sönder och hur man hanterar utrustningen i extrema förhållanden.

Båda trycker på hur viktiga de praktiska momenten är. Det är en sak att prata om att utföra indikering och sanering i sträng kyla – och en annan att ställa sig inför utmaningen i verkligheten.

I en av övningarna får eleverna jobba i indikeringspatruller, där de rör sig längs en väg och letar efter vätskebeläggningar eller nedfall.

– På sommaren kan man ofta se spår av ämnen direkt på marken, men på vintern blir det svårare. Många kemikalier stelnar och slutar avge ångor, så vi måste använda andra metoder för att få fram dem, säger Fredrik Wilson och fortsätter:

– En metod vi använder är att ta upp snö i en plastpåse och lägga i ett indikeringspapper. Sedan skakar vi påsen och ser om det sker någon färgförändring. Om inget händer kan vi tillsätta lite varmt vatten för att förånga ämnet och göra det lättare att upptäcka.

VINTERMILJÖN FÖRÄNDRAR ALLT. MAN MÅSTE TÄNKA PÅ HELT ANDRA SÄTT JÄMFÖRT MED SOMMARTID.

Fredrik Wilson, kursinstruktör

DÄRFÖR BEHÖVS FLER UTBILDADE I CBRN – VINTER

Alla CBRN-plutoner går kursen. Men både Jörgen Hillbom och Fredrik Wilson välkomnar att fler fördjupar sin kompetens inom CBRN.

– Många går sommarkursen, men färre tar sig vidare till vinterkursen. Vi vill att fler ser hur viktigt det är att förstå skillnaderna mellan årstiderna, säger Fredrik Wilson.

Jörgen Hillbom avslutar:

– Vi ser gärna att fler befäl och även hemvärnssoldater som har intresse för området söker sig hit. Det ger en spetskompetens som kan vara avgörande vid en riktig insats, säger Jörgen Hillbom.

TEXT: JÖRGEN SJÖHOLM

FOKUS PÅ DET CIVILA FÖRSVARET

De satsningar som görs på civilt försvar i det senaste totalförsvarsbeslutet är av största betydelse för att samhället ska fungera vid höjd beredskap och krig. De är också avgörande för att Försvarsmakten ska kunna lösa sina uppgifter i krig.

STÄRKANDET AV CIVILT FÖRSVAR är inte bara viktigt för vårt lands säkerhet utan även för våra allierade. Vår totalförsvarsförmåga är en del av Natos samlade avskräcknings- och försvarsförmåga.

BRED HOTBILD

Det väpnade angreppet är grunden när man planerar för en situation där civilbefolkningen och civil infrastruktur uppfattas vara mål för en angripare. Hur samhället drabbas och vilka åtgärder och resurser som behövs för att klara en nästintill oinskränkt krigföring illustreras av det ryska angreppskriget i Ukraina.

Hotbilden är dock mer komplex än det väpnade angreppet. Informationspåverkan, cyberangrepp, illegal underrättelseinhämtning, sabotage, kriminella aktörer och terroristorganisationer som utför uppdrag för främmande makt samt ekonomisk påverkan pågår hela tiden. Dessa kan vara en del i förberedelserna för krig och utförs i det som statsministern i sitt tal vid Rikskonferensen i Sälen karakteriserade som att det inte är krig, men samtidigt inte fred.

AVGÖRANDE FÖRMÅGA

I inriktningen för civilt försvar för åren 2025-2030 anges att det civila försvaret ska ha förmåga att:

- Säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna.
- Inom ramen för Nato:s kollektiva försvar och uppgifter i övrigt, bidra till det militära försvarets förmåga.
- Skydda civilbefolkningen.
- Upprätthålla försvarsviljan och samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar.

PRIORITERADE OMRÅDEN

Beredskapssektorernas elektroniska kommunikation och post, livsmedelsförsörjning och dricksvatten, hälsa, vård och omsorg, transporter, energiförsörjning, räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen är av särskild betydelse. Logistiskt är Försvarsmakten beroende av de resurser som finns i totalförsvarets civila delar. Det gäller också förmågan avseende värdlandsstöd till allierade stridskrafter.

Uthållighet i produktionen, flödet av varor, att näringslivet kan ställa om produktionen och att viktiga varor lagras lyfts fram. Således ett fungerande ekonomiskt försvar. Detsamma gäller psykologiskt försvar där försvarsviljan avgör motståndsförmågan. Skyddet mot cyberhot ska också bli bättre.

STÖRRE ROLL

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) ges ökade möjligheter att vara ett stöd för samordningen av civilt försvar. Regionalt ska civilområdesansvariga länsstyrelser och sektorsansvariga myndigheters mandat förstärkas.

På frågan hur MSB ska förändras, svarar Annika Elmgart som är chef för myndighetens avdelning för krisberedskap och civilt försvar:

– Det är totalförsvarets förmåga som är krigsavhållande, där förmågan i det civila försvaret behöver öka. Vi i det civila försvaret behöver ta rejäla kliv framåt. Regeringen har pekat ut MSB som toppnod, vi ska leda utvecklingen och företräda gemensamma frågor i det civila försvaret. Krigets krav ska vara det dimensionerande hotet och civilt försvar den prioriterade uppgiften i vår verksamhet, och fokus ska ligga på åtgärder som höjer förmågan. Mot den bakgrunden byter vi namn till Myndigheten för civilt försvar 1 januari 2026.

FÖRSVARSBILDARNAS ROLL

Uppföljande fråga blir hur Försvarsbildarna kan bidra till höjd förmåga hos civilt försvar? Generalsekreterare Bo Stennabb svarar:

Försvarsbildarnas generalsekreterare Bo Stennabb berättar att uppdragen från det civila försvaret har ökat under de senaste tio åren. Foto: Anna Karlsson

Annika Elmgart är chef för MSB:s avdelning för krisberedskap och civilt försvar och hon säger att det civila försvaret behöver ta rejäla kliv framåt. Foto: Melker Dahlstrand / MSB

Specialistkompetenser hos frivilligorganisationerna är viktiga för totalförsvaret. Dit hör till exempel skyddsvakter, räddning- och röjningsstyrkor och olika typer av sjukvårdsresurser som Försvarsutbildarna utbildar. Foto: Peter Wallenberg, Henrik Lindén och Kristoffer Bäckström

– Vi påbörjade de första uppdragen riktade mot civilt försvar för drygt tio år sedan. Dessa har växt och idag utbildas bland annat räddning- och röjningsstyrkor som förstärkning till ordinarie räddningstjänst, samt skyddsvakter, styrkechefer och kommunikatörer för att krigsplaceras hos olika aktörer inom totalförsvaret.

VI I DET CIVILA FÖRSVARET BEHÖVER TA REJÄLA KLIV FRAMÅT.

Annika Elmgart, chef för MSB:s avdelning för krisberedskap och civilt försvar

Erfarenheterna från Ukraina visar bland annat på behovet att fler i samhället har en grundläggande sjukvårdsutbildning. Vi genomför idag utbildning i hjärt- och lungräddning och kommer påbörja utbildning i att stoppa större blödningar. Vi genomför sjukvårdsutbildningar för personer med frivilligavtal och våra regionala sjukvårdsförstärkningsstyrkor kan avlasta ordinarie personal vid till exempel händelser med många skadade. Det är också viktigt att medborgarna är förberedda för större kriser och krig. Vår utbildning i hemberedskap, "För din säkerhet!" genomförs årligen vid ett hundratal tillfällen över hela landet.

FRIVILLIGHETEN BETONAS

Regeringen lyfter fram de frivilliga försvarsorganisationernas betydelse, bland annat för folkförankringen och försvarsviljan samt för de bidrag organisationerna ger när det gäller bemanning av totalförsvaret. Förslaget om ett tillskott till de frivilliga försvarsorganisationerna i budgetpropositionen för 2025 är därför positivt.

Försvarsberedningen anser att engagemanget hos de frivilliga är väsentligt i det demokratiska samhället. Det höjer försvarsförmågan, ökar individens motståndskraft och den egna beredskapen för det oväntade och oönskade. De olika specialistkompetenser som finns hos medlemmarna i frivilligorganisationerna betonas, såsom sjukvård, transport, logistik, räddningstjänst, befolkningsskydd, cyberkunskap liksom tele- och radiosamband. Också bidragen inom områdena totalförsvarsinformation och ungdomsverksamheten är viktiga för att skapa kunskap och intresse för totalförsvarsfrågorna. Försvarsberedningen hävdar att organisationernas kompetens att utbilda bör nyttjas i högre utsträckning för att täcka personalbehoven hos myndigheter, regioner och kommuner.

FLER FÖRÄNDRINGAR

Ändringar i frivilligförordningen kan väntas. För att täcka totalförsvarets behov av förstärkningsresurser anser Försvarsberedningen att förordningen bör ses över och förutom statliga myndigheter även omfatta regioner, kommuner samt statlig verksamhet som är organiserad i bolagsform. Beslut i frågan väntas tas av regeringen utifrån det betänkande som utredningen om det civila försvarets personalförsörjning lämnade i januari i år.

TEXT: TOMMY JEPSSON

Till vänster: Stina Sandberg och övriga deltagare går igenom skyddsmask 90 som är en del av den personliga utrustningen. Övan till höger: För att skyddsmasken ska sluta tätt kan man inte ha skägg – så för några av killarna väntar rakning inför morgondagens skarpa test med tårgas. Linser är inte heller tillåtet. Nedan till höger: Fysträning är en viktig del av GU-F:en. Varje morgon inleds med BRAK, som står för träning och uppmjukning av Bål, Rygg, Armar och Knän. Foto: Sara Bergqvist

LÄR SIG OM DET MÄNSKLIGA I DET OMÄNSKLIGA

Den grundläggande soldatutbildningen för frivilliga (GU-F) handlar inte bara om att lära sig strida – utan också om sjukvård, folkrätt och Försvarmaktens värderingar.

– Även i krig finns lagar och regler och det är ytterst viktigt att få med det mänskliga i något som är väldigt omänskligt, säger Förvarsutbildarnas instruktör Joel Niklasson.

PÅ DRYGT TVÅ VECKOR ska blivande specialister inom Hemvärnet lära sig samma moment som värnpliktiga får tre månader på sig att göra. Det innebär en oerhört komplex och komprimerad utbildning, med långa dagar och många olika utbildningsmoment.

– Det är utan tvekan den bästa utbildning jag har gått och då har jag ändå läst så mycket att jag inte har någon CSN kvar. Jag är trött, jag har ont, jag har känt mig konstant obekväm men jag är också glad. Att få göra detta och träffa så många olika människor med olika bakgrunder har breddat mitt perspektiv på livet i stort. Och pedagogerna har varit fantastiska, säger Gustav Wallhult som siktar på en befattning som båtförare i Hemvärnet och som jobbar som fotograf till vardags.

HAR BEBIS HEMMA

När vi träffas ute på Känsö i Göteborgs skärgård är första veckan av GU-F:en precis avklarad. De blivande hemvärns-specialisterna har redan hunnit klara av skjutproven för sina respektive vapen, pistol eller AK4, haft förläggningstjänst och exercis, gjort fysövningar varje dag, lärt sig grundläggande försvarsmedicin och haft diverse teoripass.

För Gustav är det inte bara utbildningen i sig som inneburit en utmaning – allra tuffast har varit att vara i väg hemifrån eftersom han har en fyramånaders bebis.

– Min fru och jag har haft mycket samtal inför detta. Vi är båda överens om att det är viktigt att bidra med det man kan till totalförsvaret med tanke på omvärldsläget. Det extrajobb hon får göra hemma när jag är borta ser hon

som sitt bidrag, på samma sätt som det här är mitt, säger han.

KAN LÄSA PÅ I FÖRVÄG

För att hinna lära sig allt man behöver kunna som soldat krävs vissa förstudier inför GU-F:en. På Försvarsmaktens it-baserade utbildningsplattform Moodle kan man lära sig om allt från exercis, folkrätt och vapenhantering till klädsel, hur sängen ska bäddas och allt annat som ingår i utbildningen.

– I och med att vi genomför så många moment på så kort tid blir det inte samma mängdträning som när man gör värnplikten. Men genom att läsa på i förväg går det fortare att lära sig allt när man är på plats, säger kurschefen Bengt Palm.

GLÖM INTE ORDET ÖRA

En viktig del handlar om Försvarsmaktens värdegrund som bygger på de tre värdeorden öppenhet, resultat och ansvar – med den fyndiga förkortningen ÖRA.

– För några år sedan lyssnade jag på en general som talade om värdegrunden. Det första han gjorde var att ta sig i örat och säga: "Nu undrar ni vad jag håller på med. ÖRA är en kroppsdel. Det är också Försvarsmaktens värderingar där Ö:et står för öppenhet och ett öppet klimat. R:et står för resultat som innebär att man ska vara resultatinriktad och inte göra onödiga saker och A:et för att var och en ska vara beredd att ta sitt ansvar". När jag berättar det brukar värderingarna fastna hos deltagarna, på samma sätt som de gjorde hos mig en gång i tiden, berättar Bengt Palm.

Diskussionerna om värdegrund hålls sedan levande under hela kursens gång.

– Värdegrunden handlar också om att visa hänsyn. Om det är revelj klockan sex på morgonen går man till exempel inte upp en kvart innan och börjar göra sina morgonbestyr, påpekar Bengt Palm.

FÅR INTE BESKJUTA SJUKHUS – MEN UNDANTAG FINNS

Folkrätt är ett annat viktigt inslag under utbildningen som brukar väcka många frågor och diskussioner. Enligt krigets lagar får man till exempel inte använda vissa typer av vapen som kemiska stridsmedel och trampminor, krigsfångar ska behandlas väl och sårade har samma rätt till vård oavsett sida. Joel Niklasson som håller i passet berättar att han får många frågor om det som utspelar sig i Ukraina och Gaza just nu.

– Om man ockuperar ett land ska medborgarna där ha samma rättigheter som i det egna landet. Så både Ryssland och Israel bryter mot folkrätten. Det finns redan en dom från den internationella domstolen i Haag (ICJ) som säger att israeliska bosättningar på palestinsk mark är olagliga. Nu har Sydafrika även anmält Israel till ICJ för folkmord, berättar Joel.

Något som brukar förvåna många är att det kan vara tillåtet att beskjuta en skola eller ett sjukhus om fienden befinner sig där.

– Stridande parter får nämligen inte befinna sig i eller i närheten av en sådan inrättning enligt folkrätten – då förlorar den sin status som skyddad plats och blir plötsligt ett legitimt mål, berättar Joel.

Kursdeltagaren Ebba Hermansson som ska bli stabsassistent tycker att avsnittet om folkrätten var värdigt och bra.

– Instruktören tryckte mycket på hur viktiga de humanitära bitarna är även i krig, till exempel att inte ta

i för mycket och orsaka onödigt lidande. När det gäller värdegrunden märks det att Försvarsmakten jobbar stenhårt med den, vilket gör att det här känns som en trygg och förtroendeingivande plats att vara på.

KRÄVER BÅDE STYRKA OCH KONDITION

Förutom att göra utbildningsmodulerna i förväg har både Ebba Hermansson, Gustav Wallhult och kursdeltagaren Stina Sandberg förberett sig genom att träna. Stina som ska bli hundförare rör sig mycket även i vanliga fall. Förutom hundpromenaderna, regelbunden löpning och träning på gym ägnar hon sig också åt säsongsbaserad träning som paddling och skidåkning. Ebba och Gustav har däremot behövt öka på träningen.

– För min del har löpningen alltid varit en akilleshäl. Så jag började löpträna ett halvår i förväg och nu kan jag springa två kilometer på 11.25 och klarar sex kilometer. Sedan har jag styrketränat och lagt fokus på armar, axlar och rygg. Tack vare det har jag klarat mig bra så här långt, berättar Ebba.

Gustav har länge tränat på gym, men inte lika mycket kondition.

– Nu har jag både löptränat och vandrat med packning, fem kilometer varannan dag, enligt tipset vi fick i förväg. Förslaget var 10 kilos packning, men eftersom jag är 190 centimeter lång och väger 118 kilo gick jag de sista vändorna med 20 kilo, berättar han.

KRAFTIG ÖKNING AV ANTALET GU-F:AR PÅ GÅNG

I dagsläget finns ungefär 6 100 specialistbefattningar inom Hemvärnet, varav cirka 4 100 är tillsatta. Eftersom alla specialister som inte gjort värnplikt behöver göra en GU-F finns redan nu ett omfattande utbildningsbehov. Utöver det har Försvarsmakten beslutat att rekrytera ytterligare specialister till andra försvarsgrenar och stridskrafter än Hemvärnet.

– Vi förbereder oss därför för ett ökat antal elever. I dagsläget för vi därför en dialog med Försvarsmakten om att genomföra fler GU-F:ar under 2026 än de 23 de beställt av oss 2025, då vi har kapacitet för minst 5 till redan nu, säger Bo Stennabb, generalsekreterare för Försvarsutbildarna.

TEXT: SARA BERGQVIST

– Kursen innehåller moment som man kan ha nytta av även civilt, som sjukvårdsutbildningen, säger Gustav Wallhult. Foto: Privat

– Sverige är ett bra land, värt att försvara. Om något händer vill jag kunna vara med och hjälpa till, säger Ebba Hermansson. Foto: Sara Bergqvist

DU BEHÖVS

OM DU SOM MEDLEM vill vara med och ta ansvar för att öka allmänhetens förmåga att stå emot en kris eller effekten av ett krig kan du:

- Utbilda dig till informatör och hålla föreläsningen "Tillsammans försvarar vi Sverige" som är en 2-timmars lång föreläsning för allmänheten om totalförsvaret.
- Utbilda dig till informatör och hålla föreläsningen "För din säkerhet!" som är en 2-timmars lång föreläsning för allmänheten i hemberedskap.
- Utbilda dig till instruktör i hjärt-lungräddning och utbilda allmänheten att rädda liv i våra 3-timmars-utbildningar i HLR och luftvägsstopp.
- Utbilda dig till instruktör i Stoppa blödning och utbilda allmänheten att rädda liv i våra 3-timmarsutbildningar. Instruktörsutbildning sker sannolikt i höst och utbildning av allmänheten från 2026.

Du hittar utbildningarna på vår webb eller på Mina sidor. Läs på om vad de innebär och vilka förkunskapskrav som ställs. Om du tillhör ett rikstäckande förbund så kontakta i första hand styrelsen för det regionala förbundet där du bor om du vill utbilda dig till informatör för "Tillsammans försvarar vi Sverige" eller "För din säkerhet!".

Lär dig rädda liv.
Foto: Kristoffer Bäckström

HITTA TILL VÅRA ➔
UTBILDNINGAR

NYA PÅ JOBBET

GUSTAF AF PETERSENS ÄR SEDAN 1 MARS ny utbildningsledare i region mitt.

Gustaf är född och uppvuxen på Gotland, bor nu i Uppsala och har arbetat som yrkesofficer i nästan 25 år. Bakgrunden består främst av pansarskyttetjänst på Gotland och i Skövde, och på senare tid inom ledningssystemarenan i Enköping och på Högkvarteret i Stockholm. Gustaf har under nästan hela sin karriär jobbat med trupp, främst med truppföring på olika nivåer, men även trupputbildning, något som kommer gagna verksamheten hos Försvarsutbildarna.

– Frivilligheten är något som jag tycker är bland det finaste som finns. Att folk vill lägga sin fritid på att bidra till rikets säkerhet tyder verkligen på att man vill göra skillnad och jag ser mycket fram emot att få jobba med dessa.

Att få jobba utanför Försvarsmakten är något nytt för Gustaf, men hans bakgrund och intresse för totalförsvaret kommer vara en god grund för hans tjänstgöring hos Försvarsutbildarna.

– Kriget i Ukraina har än en gång visat vikten av ett fungerande totalförsvaret, och där frivilligheten är en förutsättning för att det ska fungera. Jag är stolt att kunna bidra till Sveriges ökade förmåga inom detta.

Foto: Anna Karlsson

LENA ESBRO ÄR SEDAN 1 MARS ny administrativ handläggare på kansliet och kommer att ta över efter Kaliopi Panayotidis när hon går i pension till sommaren.

Lena är född och uppvuxen i Nora i Bergslagen och bor i Vällingby sedan 25 år. Hon har en högskoleexamen i ekonomi men är också utbildad sömmerska och textilformgivare.

Lenas senaste anställning var hos Civilförsvarsförbundet, där hon arbetade som ekonomiansvarig i nästan 10 år.

Lena har en gedigen bakgrund inom frivilligheten. 1987 gick hon med i Örebro Kvinnliga Bilkår och utbildade sig till lastbilsförare för armén. När avtalet upphörde på grund av nedläggningarna av totalförsvaret så gick hon över till ett avtal med Strålsäkerhetsmyndigheten som verksamhetsledare inom gräsprovtagningen under några år. Hon har också varit funktionär i diverse olika styrelser, som t ex Älvsborgs Kvinnliga Bilkår, Stockholms Bilkår, FOS Stockholm samt FOS Stockholms län.

Idag har Lena ett FRG-avtal med Solna-Sundbyberg och är instruktör för Civilförsvarsförbundet samt är materialare i Spånga Scoutkår.

– Jag brinner verkligen för frivilligförsvaret och hemberedskapen.

Foto: Anna Karlsson

BÅDE VÄLKÄNT OCH NYTT BLAND ÅRETS KURSER

Försvarsutbildarnas utbud av kurser bygger på uppdrag från Försvarsmakten, MSB och andra myndigheter. Just nu kommer årets beställningar in och det ser ut att bli ett bra år.

UNDER VECKA 8, när årets beställningar ska trilla in, fick Försvarsutbildaren en pratstund med den nytittrade utbildningschefen Per Thurhammar.

– Vi har de facto inte fått alla beställningarna för 2025 ännu. Men de första kurserna som genomförs i år har varit sökbara sedan i september, säger Per och fortsätter:

– Det mesta som görs så här års inom statlig verksamhet baseras på antaganden om att pengarna kommer, och det verkar ha fungerat hittills.

DEN MILITÄRA SIDAN

Försvarsmaktens centrala beställningar, det vill säga utbildningar för de som ska bli specialister i Hemvärnet, överensstämmer i princip med 2024. Per resonerar:

– Behovet i Försvarsmakten är egentligen större, men förutsättningarna finns inte riktigt för att bedriva fler kurser.

Han menar att detta bland annat beror på Försvarsmaktens möjlighet att stödja kurserna med skjutbanor och annat, här är det väldigt trångt på grund av att hela försvaret växer.

– Det som växer i år är GSU, den grundläggande soldatutbildningen för civilanställda, samt kombattantutbildningar. Dessa beställs lokalt av olika organisationsenheter vilket kan göra det lättare att komma åt den militära infrastrukturen.

DEN CIVILA SIDAN

Totalvolymen för civila kurser 2025 har ökat med drygt 30% med flera nya kurser, bland annat civil sjukvård repetition. Rekryteringsuppdraget för året ligger på cirka 150 civila avtal. Per kommenterar:

– En nyhet förra året var kurser i HLR – hjärt- och lung-räddning. Under 2024 utbildade vi främst instruktörer, men inför 2025 räknar vi med att genomföra minst 30 kurser

för allmänheten. 120 genomföranden planeras av föreläsningen i hemberedskap för allmänheten, "För din säkerhet!".

FLERA PILOTFÖRSÖK

Under 2024 genomfördes försök att stödja regementet K4 med närkamps- och skyddsvaktsutbildning.

– Det föll väl ut och K4 är tacksamma för hjälpen så detta får en fortsättning i år, konstaterar Per.

Utöver det genomförs två nya pilotförsök under 2025 förklarar Per:

– Det ena gäller ungdomsverksamhet i områden där man inte kommer i naturlig kontakt med Försvarsmakten, i detta fall Haninge. Kommunen är väldigt angelägen och Försvarsmakten har äskat om medel för att genomföra detta.

Det andra försöket handlar om att återta krigsförbandskurserna, något som Försvarsutbildarna arbetade mycket med för några tiotal år sedan. Detta försök, som inte är slutligt beslutat än, gäller Lv6 i Halmstad som vill "varmhålla" sina krigsplacerade värnpliktiga.

LÅNG FRAMFÖRHÅLLNING

Att få till årets beställningar är en komplex process. Per sammanfattar:

– Vecka 8 genomförs Försvarsutbildarnas regionala samordningsmöten inför 2026. Sedan vidtar ett dialogarbete med de förbund som utför kurserna och med stödjande förband. Vad kan vi praktiskt genomföra?

Därefter ska förbundskorten som ger specifika kursuppdrag till enskilda Försvarsutbildarförbund vara klara vecka 33. Allt medan de slutliga beställningarna inte kommer förrän i februari 2026.

TEXT: JÖRGEN SJÖHOLM

LITEN ORDLISTA

GSU: Grundläggande soldatutbildning för civilanställda inom Försvarsmakten som ska vara beväpnade.

Kombattantutbildning: För civilanställda inom Försvarsmakten som inte ska vara beväpnade.

En nyhet förra året var kurser i HLR, hjärt- och lung-räddning, och en av satsningarna för året är HLR-kursen för allmänheten. Foto: Håkan Adolfsson

EN TANKESMEDJA FÖR FRAMTIDENS TOTALFÖRSVAR

Kungliga Krigsvetenskapsakademien driver stora försvarsprojekt där många av ledamöterna är delaktiga med sin kompetens. Just nu leder Lars-Erik Lundin projektet "Sverige i Nato och EU – avskräckning och resiliens", förkortat SV-A-R. Foto: Anna Widerberg / Till vä: Lars-Erik Lundin är statsvetare och fredsforskare och ledamot i Kungliga Krigsvetenskapsakademien sedan 2002. Foto: Privat

De ger ut böcker och tidskrifter, driver stora försvarsprojekt, besvarar regelbundet remisser på viktiga utredningar och diskuterar totalförsvarsfrågor med högt i tak. Kungliga Krigsvetenskapsakademien har arbetat med frågor kring försvar och säkerhetspolitik i bred mening sedan 1796.

DE SENASTE 15 ÅREN har akademien blivit en alltmer aktiv aktör, framför allt beroende på det förändrade säkerhetsläget. Lars-Erik Lundin är statsvetare och fredsforskare. Han har arbetat med nedrustning- och säkerhetspolitik i UD och inom EUs utrikestjänst och valdes in i akademien 2002.

– Egentligen var det lite luddigt för mig vad Krigsvetenskapsakademien sysslade med. Krigsvetenskap är ett gammalt begrepp som handlar om krig och krigsföring. Min bakgrund hade ju mera att göra med konflikt-hantering och samarbete, säger Lars-Erik Lundin.

– Men jag insåg snart att akademien samlar mängder av olika kompetenser och att många av ledamöterna är civila, till exempel finns det journalister, forskare, läkare, tjänstemän från många olika myndigheter och nuvarande och före detta ministrar.

TANKESMEDJA MED HÖGT TILL TAK

Syftet med Kungliga Krigsvetenskapsakademien är att utnyttja medlemmarnas breda kunskap när det gäller försvarspolitik och säkerhetspolitik. Det finns 400 ledamöter. Tanken är att 160 av dessa ska vara under 70 år

och en ny ledamot måste nomineras av någon som redan är ledamot för att kunna väljas in. Den höga medelåldern har inte bara nackdelar, menar Lars-Erik Lundin.

– De flesta av oss är pensionärer som arbetar utan lön och som därför inte är ekonomiskt beroende.

Lundin beskriver arbetsformer där det är högt till tak och där ledamöterna kan diskutera sådant som är svårt att diskutera öppet inom till exempel regeringskansliet eller Försvarsmakten.

– Vi behöver inte vara så försiktiga med vad vi säger, många av oss har ju våra karriärer bakom oss och behöver inte ta hänsyn till arbetsgivare eller liknande, något som också har lett till att många av våra ledamöter anlitas som experter av nyhetsredaktioner när det gäller försvars- och säkerhetspolitik.

PROJEKT AVLÖSER VARANDRA

Vad är det då för arbete som pågår inom Kungliga Krigsvetenskapsakademien? Lars-Erik Lundins olika uppdrag inom akademien under de senaste tio åren kan ge en bild. Akademien har drivit flera större projekt under denna

tid som tagit en viktig del av den samlade expertisen i anspråk. Under åren 2015 till 2018 medverkade Lars-Erik Lundin i projektet "Krigsvetenskap i det 21:a århundradet" förkortat KV21, vars syfte var att analysera och utveckla strategier för Sveriges framtida militära och civila försvar i en föränderlig värld.

– Det här var en tid då många kände att stabiliteten och freden som vi uppnått efter kalla kriget utmanades, inte minst när Ryssland gick in i Krim 2014, och det skapade en stor oro inom den svenska försvarsmakten där man kände att vi hade gjort oss av med mycket av vår försvarsförmåga, säger Lars-Erik Lundin.

– Vi behövde bygga upp försvaret igen och det var nödvändigt att, tillsammans med övriga länder i EU, anta ett bredare synsätt och ta hänsyn till områden som terrorism, civilt försvar, migration samt kriser i form av till exempel skogsbränder och stormar.

AKADEMIEN SAMLAR MÄNGDER AV OLIKA KOMPETENSER OCH MÅNGA AV LEDAMÖTERNA ÄR CIVILA.

Lars-Erik Lundin, statsvetare, fredsforskare och ledamot i Kungliga Krigsvetenskapsakademien

MOTSTÅNDSKRAFT MOT NYA HOT

I april 2018 presenterades slutrapporten "Ett trovärdigt totalförsvar", som bland annat betonade behovet av stärkt samverkan mellan myndigheter och Försvarsmakten och behovet att stärka samhällets motståndskraft mot både välkända och nya hot. Rapporten föreslog även förbättringar av ledningsstrukturerna inom det civila försvaret.

– Vi hade länge haft en struktur där militären gjorde sitt, det civila försvaret sitt, och där säkerhetspolitiken i övrigt diskuterades för sig. Det vi såg var att alla måste samverka och att de säkerhetspolitiska frågorna måste vara utgångspunkten i allt arbete, säger Lars-Erik Lundin.

Akademiens nästa stora projekt fick namnet SES, "Säkerhet i morgondagens Europa – svenska perspektiv", ett projekt som fokuserade på Sveriges samarbetsformer med europeiska partners. Slutrapporten heter "På allvar: svensk säkerhetspolitik i ofärdstider" och Lundin var en av redaktörerna. Ett förslag i rapporten var att inrätta en stark central enhet inom eller under regeringen för att effektivt samordna det civila försvaret. Slutrapporten understryker också vikten av att förberedelser för civilt försvar i fredstid bör grunda sig på de krav som ställs under krigstid. Att en ny minister för civilt försvar tillsattes senare var foljdriktigt. Likaså att den nationella säkerhetsstrategin från 2017 som utförligt kommenterats av projektet utkom i ny version 2024.

SVERIGE BEHÖVER SNABBSPÅR

Just nu leder Lars-Erik Lundin projektet "Sverige i Nato och EU – avskräckning och resiliens", förkortat SV-A-R. Projektets syfte är att analysera hur Sverige

Tommy Jeppsson har ett långt yrkesliv inom Försvarsmakten bakom sig och valdes in i Kungliga Krigsvetenskapsakademien 2008.

Foto: Anna Widerberg

bör bygga militär och civil förmåga för att bidra till avskräckning och motståndskraft med Sverige i EU

och Nato. Projektet har en kärntrupp på 10 personer men totalt är ungefär 40 personer knutna till arbetet.

– Det vi kan se tydligt i projektet är att vi behöver snabbspår och där tittar vi på olika förslag till lösningar: Kan försvarsindustrin bli mer snabbfotad? Kan officersutbildningen förändras så att det går fortare att utbilda officerare? Hur ska vi få alla aktörer på olika nivåer att känna och ta sitt ansvar?

– När man har arbetat under ett halvt sekel så har man sett många exempel på hur lätt det är att kasta ut saker genom fönstret när det blåser nya vindar. Man får helt enkelt acceptera att många haft fel i olika skeden och att man måste försöka anpassa sig till nya förhållanden med en stor dos ödmjukhet, säger Lars-Erik Lundin

KUNSKAP I MÅNGA KANALER

I akademiens stadgar står det: "Akademien ska till samhällets gagn söka, skapa och sprida kunskap om Sveriges säkerhet och försvar." Det uppdraget sköter ledamöterna på en mängd olika vis. Förutom de olika publikationer som blir resultatet av varje stort projekt så genomförs seminarier, poddar och föredrag runt om i landet under namnet Försvarsforum, som är ett samarbete med Allmänna försvarsföreningen.

Akademiens tryckta tidskrift heter Kungliga Krigsvetenskapsakademiens handlingar och tidskrift och kallas allmänt för Gula tidskriften. Tidskriftens redaktör heter Tommy Jeppsson och han är också redaktör för akademins blogg.

– Om tidskriften är för personer med ett specialintresse för försvars- och säkerhetspolitik så har bloggen en bredare målgrupp, säger han.

Bloggen har ett 20-tal skribenter och de väljer sina ämnen själva. Varje år tar Tommy Jeppsson in runt fyra nya skribenter.

– Vår läsarskara har ökat, speciellt sedan Rysslands invasion av Ukraina.

TEXT: ANNA WIDERBERG

Den som vill följa projektet SV-A-R går till

kkrva.se/projekt-sv-a-r

Allt övrigt som nämns i artikeln finns på kkrva.se

KONSTEN ATT INTE FRYSA I EN BIVACK

En vinterkurs för ungdomar i Camp Ånn kan handla om alltifrån att testa skidtekniken, dra en pulka, skidorientera, tolka bakom bandvagn, eller att sätta upp tjugomannatält i storm.

Att kunna göra upp eld i kyla är en livsviktig kunskap. Foto: Lars Ålander

– KOMMER MAN FRÅN MINA TRAKTER kan man längta hit bara för att få stå på ett par skidor igen. Men det bästa är ändå kvällarna, kompisskapet, när vi sitter med varm choklad efter att ha bastat eller gymmat ihop, säger 16-åriga David Olofsson från Stenungsund som är här för andra året i rad.

En av lärdomarna som fastnade efter förra året var hur man gör en bivack, alltså en tillfällig snögrotta. Att inte göra snötaket för tjockt, då det alltid är rasrisk men också för att man ska kunna använda det som nödutgång.

ETT DYGN I FÄLT

– Det ingår också ett spännande fältdygn. Vi sover ute och lagar mat i soldatköket. Att komma tillbaka till förläggningen är också härligt, inte minst för att det serveras så god mat. På minuslistan står att bädda sängen och materialvärden, men det är sånt som måste göras, medger David Olofsson, som ändå säger att det gröna livet är hans allra största intresse.

Kurschef Johnny Olofsson tillbringar flera veckor i Ånn varje vinter.

– Jag vill lära ungdomarna vintervett och det är en populär kurs. Vi brukar ha över 50-talet sökande till de 35 platserna, berättar Johnny Olofsson.

Kursdeltagarna anländer lördagskväll och är startberedda klockan 10 på söndagen då de får utrustning och presenterar sig. Sedan får de kvittera ut "vita blixten" alltså försvarets skidor. Väl använda, men också väl omskötta. Och till dagens första färd lovar han att de ska vara nyvillade med tjära.

SKIDTOLKNING BAKOM BANDVAGN

Resten av veckan står pulkdiragning, skidtolkning bakom bandvagn och skidorientering på schemat. Kursdeltagarna

drillas också i att hantera vassa verktyg, som kniv, yxa och såg. Under överlevnadsdygnet sover de utomhus och lär sig hantera soldatköket. Självfallet går man även igenom sjukvårdskunskaper. Man lär sig upprätta vindsäck, tränar något som kan låta simpelt, nämligen strumpbyte ute i det fria, och att sätta upp ett tjugomannatält. Ungdomarna får även testa sin snabbhet på skidor genom att åka fem kilometer på tid.

Under just den här den veckan deltar även åtta deltagare från Litauen. Lars Ålander hjälper till som instruktör under kursen och berättar om fördelen med samarbete över gränserna.

– När svenska ungdomar besökte Litauen förra året, konstaterade vi att det inte är så långt mellan våra länder vare sig geografiskt eller kulturellt. Dessutom har vi nu en internationell tillhörighet med varandra. Det kan formas spännande samtal kring hur man uppträder i en militär kontext. Att många av dem nog knappt stått på ett par skidor, är inte konstigare än att det finns gott om skidovana ungdomar även i Sverige, säger Lars Ålander.

TEXT: BEATA HANSSON

TEMA VINTER GRUNDER

Kursen Tema vinter grunder för ungdomar på Camp Ånn anordnas under veckorna 7, 8 och 9 varje år.

NÄR KRISEN ELLER KRIGET KOMMER ÄR DET FÖR SENT!

Gå hem och förbered dig nu! När elen och vattnet väl försvinner är det för sent! Det var ett av budskapen som Bertil Garpland från Försvarsutbildarna Göteborg tryckte på under föreläsningen "För din säkerhet!" i början på februari.

"STÄMMER DET ATT MAN BEHÖVER minst tre liter vatten per person och dygn? Hur länge kan man förvara vatten i dunkar? Hur hittar man sitt närmaste skyddsrum?" Frågorna haglade tätt när Bertil Garpland höll en av årets cirka tio föreläsningar i Göteborg på temat "För din säkerhet!".

– Sedan invasionen av Ukraina har det blivit en väldig efterfrågan på den här föreläsningen. Här får man en grundläggande genomgång av hur man kan förbereda sig inför kris eller krig, vilka situationer som kan uppstå och vad man behöver ha hemma i sin krislåda, säger Bertil Garpland, informatör för "För din säkerhet!" och förbundsordförande för Försvarsutbildarna i Göteborg.

SKA KÖPA VATTENDUNKAR

En av deltagarna på plats, Lena Alm, har gjort vissa förberedelser men inser att hon har en del kvar att göra.

– Jag har köpt en sådan radio där jag även kan ladda mobilen och ficklampan, säger hon och pekar på vevradion som Bertil Garpland ställt upp på ett bord tillsammans med diverse förnödenheter.

– Men jag har inte skaffat något förråd av mat och vatten än. Nu ska jag se till att köpa dunkar och annat inom kort, tillägger hon.

Anna Lundqvist har tre barn i åldrarna 7 till 19 år och har kommit hit för hela familjens räkning.

– Om jag preppar och är förberedd så gynnar det hela familjen. Jag har fått många bra tips idag, både på olika appar och på att involvera barnen mer. Sedan har jag snappat upp lite nya saker, som vad hybridkrigföring innebär, säger hon.

MÅNGA SER INTE HOTET

Carmen Aulin-Rodén, som är med i Frivilliga Radioorganisationen (FRO) har kommit för att lyssna på hur andra frivilliga försvarsorganisationer pratar om hemberedskap.

– Det känns bra att se att vi pratar med samma röst. Det var en väldigt pedagogisk genomgång och roligt att lyssna även om jag kunde mycket av detta innan, konstaterar hon.

Bertil Garpland uppskattar att han och de andra informatörerna i Göteborg (för närvarande fyra) har hållit i runt 50–60 "För din säkerhet!"-föreläsningar de senaste åren.

– Men behovet är fortsatt stort. Det är fortfarande många som inte har sett hotet och förstår att man behöver förbereda sig, säger Bertil Garpland.

FEM TIPS FRÅN KURSEN

- Involvera hela familjen i vad som ska finnas i "krislådan". När det gäller maten ska det vara sådant som man gillar annars också, är enkelt att tillaga och räcker minst en vecka.
- Förvara runt 30 liter vatten per person (3–5 liter per person och dygn) i 5-literdunkar. Vattnet håller ett halvår om det förvaras mörkt.
- Skaffa en vevradio – det är viktigt att kunna hålla sig informerad om det inte finns någon el. P4 är nyhetskanalen vid kris.
- Ha minst 2 000–3 000 kr i kontanter i små valörer hemma. Det går inte att betala med kort eller Swish utan el.
- På MSB:s webbsida finns en skyddsrumskarta där du kan hitta ditt närmaste skyddsrum.

FÖR DIN SÄKERHET! (FDS!)

För din säkerhet! är en återkommande föreläsning som riktar sig till allmänheten. I år hålls 120 föreläsningar på olika orter i landet. Kommuner, bostadsrättsföreningar och andra föreningar och organisationer som vill boka en egen föreläsning är välkomna att höra av sig till Försvarsutbildarna.

TEXT OCH FOTO:
SARA BERGQVIST

Till vän: Anna Lundqvist inspekterar vad som kan behövas i krislådan.
Till hö: Försvarsutbildarnas informatör Bertil Garpland och åhörare Lena Alm.

I oktober 2022 var Fältartisterna på uppdrag i Mali. Foto: Jimmy Croona

MUSIK SOM HELENDE KRAFT I TOTALFÖRSVARET

Försvarets fältartister besöker Försvarmaktens personal i fält, på kaserngårdar och i insatsområden med musik och artisteri.

– Vi skapar en plats där känslorna får komma ut, säger Maria Almlöv som är fältartisternas ordförande.

SVERIGE ÄR DET ENDA LAND i världen som har en organiserad frivillig fältartistverksamhet knuten till Försvarmakten. Grunden lades under beredskapsåren då artister som Ulla Billquist, Alice Babs och Charlie Norman underhöll landets soldater från lastbilsflak, i hangarer eller på provisoriska scener utomhus. Efter kriget, 1953, bildade artisterna själva det som idag heter Försvarets Fältartister och som är en del av Förvarsutbildarna.

NYGAMLA UPPDRAG

Maria Almlöv valdes till ordförande på årsstämman 2022 och hamnade mitt i ett intressant förändringsarbete. Under många år hade Fältartisterna utbildats för internationella insatser hos svensk militär personal i exempelvis Mali och Afghanistan. Men när Maria tillträdde som ordförande var världen i förändring. De svenska militära insatserna i Mali avvecklades och ett svenskt medlemskap i Nato såg ut att komma allt närmre samtidigt som Försvarmakten gjorde en större omorganisation.

Resultatet blev att Fältartisterna fick en ny hemvist, hos Försvarmusiken, och samtidigt återgick man till

att utbilda fältartisterna för befattning där de skriver frivilligavtal med Försvarmakten, vilket också innebär att de blir krigsplacerade.

– I många år har vi rekryterat fältartister för att åka och gigga utomlands. De vi rekryterar nu ska kunna säga: "Det här ska jag göra om det blir krig" och det ger en helt ny dimension till anledningen att gå med i förbundet, säger Maria Almlöv.

BANANFLUGOR OCH FÄLTARTISTER

Två av Fältartisternas runt 500 medlemmar är artistduon Rongedal som består av tvillingbröderna Magnus och Henrik Rongedal. De har setts och hörts i både 'Så ska det låta' och 'Doobidoo' och 2008 gick de till final i Melodifestivalen med låten 'Just a Minute'. Många minns dem också som Bananflugor i Electric Banana Band, en roll de tar upp i år igen då de gör en hel rad spelningar tillsammans med Lasse Åberg, Klasse Möllberg, Janne Schaffer och resten av bandet runt om i Sverige.

Fältartister har de varit sedan 2015 och alltihop startade med att en musikerkollega berättade om sitt uppdrag som

fältartist. Henrik Rongedal minns att han lockades av något han som frilansande musiker nästan aldrig upplever:

– Att få träffa andra musiker och spela ihop utan att behöva konkurrera. Att få prata om vårt lite speciella yrkesliv och vår vardag som ibland kan vara svår för utomstående att förstå.

MUSIK I GLÄDJE OCH SORG

Bröderna blev antagna och påbörjade sin utbildning nästan direkt. Försvarsmakten definierar Fältartisternas verksamhet som personalvård och en hel del av grundkursen 2015 handlade om vad det betyder.

– Vi fick höra berättelse efter berättelse från erfarna fältartister som varit ute på uppdrag om vad de upplevt. Hur de kunnat hjälpa människor att må bra, om så bara för en stund, minns Magnus.

– En fältartist som kommer på besök blir ett nytt ansikte, kanske upplever man att här kommer någon som vill göra mig glad och som hjälper mig att uppleva känslor via musiken, känslor som jag kanske har stängt in.

Maria Almlöv betonar att det krävs en viss mognad för att bli en bra fältartist, en förmåga att sätta "laget före jaget", ett uttryck som kommer fram i samtliga intervjuer.

– För det första måste artisterna vara beredda att göra allt när de är på insats, alla måste vara beredda att dra sitt strå till stacken.

– För det andra krävs en viss social kompetens, efter spelningen kliver artisterna ut i publiken och måste ha en förståelse för var människorna som man nyss spelade för befinner sig någonstans.

STARK UPPLEVELSE AV GEMENSKAP

Bröderna Rongedal har varit på två utlandsuppdrag, båda gångerna på Pápa Airbase i Ungern där militärer från tolv medlemsländer, däribland Sverige, är stationerade. Henrik Rongedal minns uppdraget med stor värme:

– På torsdagen spelar vi för barnen på den internationella skolan, där alla barn vars föräldrar jobbar på flygbasen går. På fredag kväll spelar vi för de svenska familjerna, på lördagen är det kräftfest för hela basen och på söndagen bjuder vi på konsert mitt i byn Pápa för hela befolkningen.

Maria Almlöv är ordförande för Fältartisterna och berättar att det inte är fråga om att träna in en föreställning med fasta artister och åka runt med den. Istället är flexibilitet kanske det allra viktigaste; att kunna jobba ihop i olika konstellationer och i olika uppdrag och insatser. Foto: Kin Isaksson

Han säger att det tar tid att förstå vad det är man upplever som fältartist.

– Man kanske tänker att man bara står som vanligt framför en publik men det här är något annat, det blir en gemensam upplevelse som jag inte har upplevt i något annat sammanhang.

– Att dessutom träffa och underhålla barn, som vi gjorde i Ungern, var väldigt speciellt. Känslan var att det vi gjorde var viktigt, det är svårt att riktigt sätta ord på det.

Brodern Magnus håller med:

– Att komma till en militär flygbas och möta soldater och militär personal skapar en känsla av allvar. Jag känner att vi bidrar till avlastning och att den stämning som vi kommer med är välkommen. Vi gör något tillsammans, under svensk fana, och det känns fantastiskt.

YNGRE FÄLTARTISTER SÖKES

Både Magnus och Henrik Rongedal arbetar med rekrytering av nya fältartister och Maria Almlöv berättar att den nuvarande medelåldern ligger runt 50 år och att fler yngre behövs.

– Den höga medelåldern är ett tecken på att vi ställer höga krav och att vi vill ha mogna och erfarna fältartister, men det visar också att vi behöver se över vår rekrytering, säger hon.

Magnus Rongedal upplever att okunnigheten är det största hindret när det gäller att rekrytera.

Vä: Fältartisterna medverkar årligen på Veterandagen. Här underhåller Magnus och Henrik Rongedal i Stockholm 2023. Foto: Privat

Hö: Vid Stockholm Pride spelar Fältartisterna livemusik från Försvarsmaktens lastbil under hela paraden, här vid Stockholm Pride 2022. Foto: Privat

Vå: I december 2024 stod Therése på scenen vid en mässunderhållning på Livgardet. Foto: Privat

Hö: De första fältartisterna kom till under andra världskriget och blev ett mycket uppskattat inslag för svenska soldater i beredskap. Här en fältkabarét, underhållning för inkallade 1940. Foto: K.W. Gullers / Nordiska museet, DigitaltMuseum, creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/

– När vi väl blir kontaktade av någon som är nyfiken och får möjlighet att berätta lite mer ingående vad det handlar om så går de oftast vidare och lämnar in en ansökan, säger han.

Henrik tycker att det finns ett sug efter att engagera sig, att många känner att det är viktigare än någonsin.

– Samtidigt är det inte så lätt, att vara musiker innebär en ständig kamp för att få hålla på med musiken professionellt och då är det inte självklart att ta ett frivilligt uppdrag som det här. Men glädjande nog så har vi rekryterat flera yngre som nu precis har avslutat grundkursen.

”DET FINNS NÅGOT HÄR.”

En av dessa yngre är Therése Heckscher som frilansat som sångerska i snart 20 år, både i Skandinavien och i Europa. Aktuellt just nu är bland annat Alive Festival i Borlänge i sommar med egna projektet Algie Echoes, körjobb med Linda Bengtzing och spelningar med banden Farbror Fläsk och P-Floyd. Therése berättar att de senaste årens oroligheter gjorde att hon kände sig mer och mer hjälplös.

– Överallt pratas det om beredskap och att alla måste hjälpas åt och jag har känt att jag inte har något att komma med.

– Men så hörde jag vänner och branschkollegor prata om fältartisterna med en helt ny intensitet. Det nya världsläget fick nog igång snacket på ett annat sätt och jag kände att det finns något här!

Hon fick höra berättelser om hur en föreställning eller ett framträdande kan andas medmänsklighet så att människor orkar med sina uppdrag ett tag till.

– Det som är så fantastiskt med musik är ju att den kan leta sig in till hjärtat bakom murar och stängda dörrar, hjälpa människor att känna och att läka, helt enkelt ge hopp.

NÅGRA DELAR AV GRUNDKURSENS INNEHÅLL

Therése gick grundkursen i höstas och säger att det var som att kliva in i en ny värld. Under fem fullmatade dygn

fick hon lära sig vad Försvarsmakten är och står för och vad det innebär rent praktiskt att åka på uppdrag.

Uniformen

Fältartisterna bär M90 lätt på insats och vid övningar och högtidsuniform vid mer högtidliga tillfällen. Till uniformen bär de vitt band på gradbeteckning, vilket betyder att de innehar civil grad.

– Uniformen bär jag med stolthet! Den säger att det är ”vi”, alla tillsammans, och inte var och en för sig, säger Therése.

– Uniformen har den fördelen att när man kliver i den så försvinner titlar och status, uppdraget är det enda som är viktigt, säger Magnus.

Exercis

Fältartisterna ska veta att det finns ett reglemente med syfte att skapa ordning.

– Jag upplevde det som befriande. Från det att jag öppnade ögonen på morgonen så kunde jag stänga av allt annat i mitt liv och bara gå in för här och nu, säger Therése.

Therése Heckscher säger att för henne bidrar uniformen till en känsla av ödmjukhet: ”Vi gör det här tillsammans”. Foto: Privat

– Vi följer en befälsordning med en gruppchef, som hos oss kallas fältregissör. När vi väl står på scenen är allt redan bestämt och syftet är inte att man ska övertyga om att man duger, utan istället ska vi samarbeta och skapa det bästa vi kan tillsammans, säger Henrik.

Vapen

Trots att fältartisterna inte bär vapen innehåller utbildningen ett pass på skjutbanan, för att de ska ha sett och varit nära vapen. Passet på skjutbanan ger också kursledningen en chans att se att de personer som rekryteras beter sig på ett säkert sätt i kontakt med vapen.

Underhållning

På kvällarna har de chansen att visa vad de kan och träna på att jobba ihop.

– Målet är att artisterna ska varieras så mycket som möjligt i olika konstellationer, säger Maria Almlöv.

FÄLTARTISTERNA ÄR VÄLDIGT BRA PÅ ATT TA HAND OM MÄNNISKOR I BEREDSKAP SOM ÄR UTTRÖTTADE OCH UTTRÅKADE.

Roger Lodin, chef för Försvarsmusiken

VARFÖR FÄLTARTIST?

Maria berättar om ett uppdrag i Afghanistan 2018 där det förmodligen bara några få kilometer från campen levde kvinnor i hennes ålder som inte fick välja sitt liv.

– Jag stod på scenen och sjöng och spelade elgitarr, gjorde det roligaste jag vet, och det blev så starkt för mig att jag har fått välja mitt liv helt fritt. Det är få kvinnor födda 1971 som förunnats den möjligheten. Jag vill vara med och försvara de rättigheter vi har i vår demokrati, se till att generationer efter mig har samma fantastiska möjligheter som jag haft.

Therése säger att hennes stora insikt är att var och en kan bidra med det man är bra på.

– Förut kände jag att om det händer något riktigt allvarligt så kommer jag inte att vara till någon nytta alls men så tänker jag inte längre. Någon sa på kursen "Vi ska vara förberedda så att vi inte behöver vara rädda" och det slog an i mig. Det känns tryggt och bra att Sverige förbereder sig och ökar beredskapen.

Magnus känner en stolthet över att vara fältartist och att tillhöra en organisation som har en god moral och värdegrund.

– Självklart blir det också tydligare när världsläget är oroligt och alla funderar över hur det ska bli.

Henrik säger att han alltid har vetat att de som sysslar med musik och artisteri har en viktig uppgift när det gäller att hjälpa människor att må bra, men som fältartist tycker han att det har blivit tydligare.

– Som fältartist får jag ingå i något större och jag tror att det betyder mycket för hela Sverige.

SAMARBETE INOM FÖRSVARMUSIKEN

Chefen för Försvarsmusiken, där Fältartisterna numera hör hemma, heter Roger Lodin.

Hos Försvarsmusiken finns också tre heltidsanställda musikkårer: Arméns musikkår, Livgardets dragonmusikkår och Marinens musikkår. Roger Lodin berättar att han i många år velat knyta Fältartisterna till Försvarsmusiken och han är mycket nöjd med det tillskott av kompetens som Fältartisterna betyder, inte minst för de olika samarbeten som nu är möjliga.

– Tidigare när vi har behövt exempelvis en presentatör eller en sångsolist till någon av musikkårernas uppdrag så har vi anlitat dem utifrån men nu när vi har Fältartisterna under vårt tak kan vi samarbeta och kombinera precis de kompetenser vi behöver för olika uppdrag, säger han.

– Men Fältartisterna kommer förstås även i fortsättningen framför allt att åka ut på egna uppdrag.

Roger Lodin beskriver Fältartisternas uppdrag som i första hand personalvård.

– De ska ta hand om människor i beredskap som är uttrötta och uttråkade och som behöver underhållning, säger han.

– Detta är ju något som Fältartisterna är väldigt bra på, inte minst eftersom de har så många olika underhållare; musiker, sångsolister, komiker och magiker.

UPPDRAG INOM NATO

Under våren kommer Fältartisterna att besöka och underhålla en bataljon från Södra skånska regementet P7 som befinner sig i Lettland som en del av Nato-styrkorna där. För artisterna kommer uppdraget att likna de insatser de gjorde i Mali eller Afghanistan och just nu arbetar en av fältregissörerna med att skapa programmet.

– I det här fallet handlar det om Nato men det kan lika gärna vara uppdrag inom EU:s ram, säger Roger Lodin.

Han berättar om erfarenheter från kriget i Ukraina och Ukrainas Cultural Forces, som beskrivs som den kulturella delen av landets väpnade styrkor. Där finns orkestrar och underhållare av alla slag och de tjänstgör både med ren underhållning, vid olika hedersbetygelser och vid den ortodoxa kyrkans militärbegravningar.

– Antalet musikkårer har ökat från 8 vid krigets början till 59 idag och det visar ju hur stort behov det finns av den här typen av verksamhet, säger Roger Lodin.

Avslutningsvis återkommer han till hur stolt han är över de svenska fältartisterna, som är unika i sitt slag.

– Frivilliga fältartister finns inte i något annat land och dessutom är vår verksamhet större än i de flesta jämförbara länder, säger Roger Lodin.

– Jag ser Fältartisterna som en del av det svenska musikundret.

VAD KRÄVS FÖR ATT BLI FÄLTARTIST?

- Ett professionellt CV som visar att man når upp till de artistiska krav som ställs.
- Referenser från två aktiva fältartister.
- I rekryteringen ingår även en bedömning av personlig lämplighet, att vara fältartist ställer andra krav än vanliga musikerjobb för frilansare.

TEXT: ANNA WIDERBERG

Försvarsutbildarna Norra Småland är ett förbund på hugget med hjälp av aktiva arbetsgrupper och en tydlig kommunikation med sina medlemmar.
Foto: Privat

– Vi arbetar inte på våra styrelsemöten. De används för avrapportering och beslut. Arbetar, det gör vi mellan styrelsemötena, poängterar Krister Rydholm, ordförande för Försvarsutbildarna i Norra Småland.

– VI BETRAKTAS NOG SOM VÄLDIGT AKTIVA, ett förbund som är på hugget, reflekterar förbundssekreteraren Ronny Svensson. Han fortsätter:

– Vi har ett aktivt arbetsutskott (AU) och utöver det har vi bildat ett antal arbetsgrupper för olika delar av verksamheten.

Ronny sammanfattar siffrorna:

– Vi är ungefär 550 medlemmar i nuläget och växer efter hand. Förra året tillkom 99 nya medlemmar, men eftersom det också finns medlemmar som slutar landade tillväxten på ungefär 15 medlemmar.

Krister utvecklar:

– Majoriteten av de nya medlemmarna är sådana som ska utbildas mot en hemvärnsbefattning, samt de som börjar i ungdomsverksamheten.

– De medlemmar vi tappar är till stor del de som växer ur ungdomsverksamheten. Vi har även specialister i Hemvärnet som slutar vara medlemmar när de gått klart sina kurser. Tidigare har det varit obligatoriskt för dem att vara medlemmar i en frivilligorganisation även när de blivit färdigutbildade och fått en hemvärnsbefattning, kommenterar Krister vidare och fortsätter:

– Sedan har vi också många medlemmar som tycker att frivilligengagemang och försvarsfrågor är viktigt i

allmänhet, och som stannar under många år främst för att de vill stödja en bra sak.

SEX ARBETSGRUPPER

Huvuddelen av arbetet i förbundet utförs i de sex arbetsgrupperna med namnen Militära uppdrag, Civila uppdrag, Ungdomsverksamhet, Rekrytering, Medlemmar och Totalförsvarsinformation.

– Vi är sex personer i styrelsens arbetsutskott, och vi är även sammankallande i var sin arbetsgrupp. Varje arbetsgrupp består i sin tur av sex personer, förklarar Ronny.

– Även om vi har ganska väl förspänt med aktiva personer i arbetsgrupperna är det viktigt med återväxten, själv fyller jag 80 nästa år, varnar Ronny.

Krister redovisar planen för hur detta ska hanteras:

– Under året kommer vi att bjuda in alla som visat intresse för att kanske göra lite mer i förbundet till en informations- och diskussionsträff. Det kanske är avskräckande för många att exempelvis ta plats i styrelsen. Men det finns många fler sätt att engagera sig, exempelvis hjälpa till att arrangera en medlemsaktivitet, eller man kanske har ett intressant arbete som man kan föreläsa om.

DEN IDEELLA BASEN

Ordföranden menar att det är viktigt att behålla den ideella föreningsverksamheten som grund:

– Kurschefer, instruktörer och andra har så klart betalt när de arbetar med enskilda kurser. Men när det gäller själva föreningsverksamheten menar vi att det är viktigt att behålla den ideella basen, annars kommer vi nog att tappa mycket folk.

Medlemsaktiviteter är en viktig del av att behålla medlemmarnas intresse.

– Förra året skickade vi ut en enkät till alla medlemmar för att få reda på vad de tycker är värdefulla aktiviteter, berättar Krister.

Förbundet arrangerar årligen ett klubbmästerskap i luftgevärsskytte. Andra exempel på genomförda aktiviteter är besök på flygvapenmuseet och ett studiebesök i fästningsstaden Karlsborg.

Krister fortsätter:

– Förbundet erhåller en viss ekonomisk ersättning för de regionaliserade kurser vi genomför. Dessa pengar använder vi för att kunna genomföra mer ambitiösa medlemsaktiviteter.

INFORMATION ÄR VIKTIGT

– Vi skickar ut tre nyhetsbrev till medlemmarna varje år. Där beskriver vi den verksamhet som är planerad framåt och inte minst det vi har gjort den senaste tiden så att medlemmarna vet vad det är förbundet sysslar med i sin helhet, berättar Ronny.

En annan informationsverksamhet beskrivs av förbundsordföranden:

– Efter den årliga höstkonferensen på riksnivå håller vi en egen höstkonferens i vårt förbund. De som representerat oss på rikskonferensen informerar då våra egna funktionärer om vad som framkommit. Det är annars lätt hänt att den nya kunskapen inte når dem som behöver den.

Sekreteraren förklarar hur man tar emot nya medlemmar:

– Jag ringer alltid upp de som söker medlemskap. Det är ett trevligt samtal där jag får veta mer om den sökande och vilka intressen han eller hon har.

– Förutom det automatiska mailet som går ut till alla som blivit medlemmar skickar jag även ut ett mer personligt mail med ett välkomstbrev, där jag bifogar lite av den information som gått ut till befintliga medlemmar under de senaste åren.

– Utöver detta anordnar vi regelbundet träffar med nya medlemmar, för att de ska lära känna förbundet och känna sig välkomna.

ELDSJÄLAR DRAR ETT STORT LASS

Trots att Norra Smålandsförbundet verkar vara bra på att sprida arbetet på flera personer så finns det även här eldsjälarna som drar en stor del av lasset. Sekreteraren Ronny Svensson är en sådan:

– Jag har ju de traditionella sekreteraruppgifterna: ha hand om expeditionen och allt som berör detta, och ha många kontakter på olika håll.

Förutom att vara sekreterare är han även medlem i tre av de sex arbetsgrupperna och sammankallande i en av dem, samt är handgripligen mycket engagerad i medlemsrekryteringen.

– Det blir ganska många timmar i veckan, det närmar sig nog en heltidstjänst. Det hade aldrig fungerat om jag inte varit pensionär, konstaterar Ronny.

TEXT: JÖRGEN SJÖHOLM

En utmaning för Förvarsutbildarna i Norra Småland är att behålla ungdomarna som medlemmar när de växer ur ungdomsverksamheten. Foto: Björn Borgenstrand

Välkomna att söka bidrag för åtgärder som bidrar till stärkandet av Sveriges försvar och fredsbevarande åtgärder.

Berättigade att söka är frivilliga försvarsorganisationer och organisationer som verkar för stöd till samhälle och individer.

Ansökningar kan göras under två perioder per år:
1 april – 1 september och 1 oktober – 1 mars

För ansökningsformulär och mer information, se hemsidan.

www.kallvikenstiftelsen.se

NOTISER FRÅN FÖRBUNDEN

KOMMUNIKATION – EN STRATEGISK RESURS I TOTALFÖRSVARET

I ETT RUM Fyllt av skärmar, telefoner och anteckningsblock sitter kommunikatörerna från Criscom djupt fokuserade. Varje ord som formuleras måste vara genomtänkt. Det är dag fyra av stabs- och ledningsövningen Geltic Bear, och i mediecellen bemannad av Criscom spelas en intensiv medieverklighet upp för de övade aktörerna.

”VI SKAPAR TRYCK OCH REALISM”

– Vår uppgift är att skapa en trovärdig informationsmiljö där de övade möter samma utmaningar som de skulle göra i en skarp situation, säger Hedvig von Hofsten, en av kommunikatörerna medan hon hastigt sammanställer en fiktiv nyhetsartikel för publicering i övningens digitala medielandskap Övningswebben.

Under veckan har bland annat Trafikverket, polis, länsstyrelser, kommuner och militära enheter samverkat i en rad fiktiva krisscenarioer. Genom ett konstant flöde av pressmeddelanden, sociala medieinlägg och journalistförfrågningar har Criscoms team pressat de övade att tänka strategiskt kring sin kommunikation.

KOMMUNIKATÖREN SOM EN DEL AV LEDNINGSSYSTEMET

– Det blir väldigt tydligt att vi kommunikatörer inte bara är budbärare. Vi är en del av ledningssystemet och påverkar hur händelseförlopp utvecklas, säger Beata Hansson medan hon granskar en artikel i den simulerade nyhetsströmmen.

Den insikten är viktig i dagens totalförsvar, där informationspåverkan och hybrida hot kan förändra förutsättningarna i realtid. Kommunikatörerna behöver inte bara hantera

traditionell press, utan även sociala medier, konspirations-teorier och riktade desinformationskampanjer.

”DET ÄR EN ÖGONÖPPNARE”

En av de större utmaningarna har varit hanteringen av falsk information. Plötsligt dyker okänd information upp i övningens sociala medielandskap, där påståenden om felhantering sprids snabbt. Hur ska de övade reagera? Ska de dementera direkt, invänta mer information eller försöka styra narrativet?

– Det här är en ögonöppnare för många. Det är lätt att tänka att kommunikation är en stödfunktion, men här ser vi hur den i praktiken påverkar både beslutsfattandet och människors agerande, säger Niclas, en av instruktörerna.

TILLSAMMANS FÖR ETT STARKARE TOTALFÖRSVAR

När övningen närmar sig sitt slut syns en blandning av trötthet och stolthet hos kommunikatörerna. Veckan har varit intensiv, men lärdomarna många.

– Det känns bra att se hur vi kan bidra till ett mer robust totalförsvar. Kommunikatörens roll är viktigare än någonsin, och det vi tränar på här kan göra stor skillnad när det verkligen gäller, Sara Lidbaum, criscomare.

Genom övningar som Geltic Bear stärks förmågan att hantera kriskommunikation på ett strategiskt sätt. I en värld där information kan vara både ett verktyg och ett vapen är det viktigt att totalförsvarets aktörer är redo att möta morgondagens utmaningar.

TEXT: SARA LIDBAUM

Niclas Peyron och Sara Lidbaum från Criscom på plats under övningen Geltic Bear. Genom att skapa en realistisk medieverklighet hjälper de totalförsvarets aktörer att träna strategisk kommunikation i kris och konflikt. / Kommunikation i fokus – Sara Lidbaum från Criscom genomför en fiktiv intervju under övningen Geltic Bear för att stärka de övades mediehantering. Foto: Niclas Peyron

UKRAINAKRIGET I FOKUS VID ORUST ÅRSSTÄMMA 2025

UKRAINA – 30 ÅR av gemenskap; ett ämne i tiden som lockade uppemot hälften av föreningens medlemmar till årets föreningsstämma och föreläsningen av riksdagsman Magnus Jakobsson.

Magnus Jakobsson, med släktband i Baltikum och tidigare Östeuropa, har under 30 års tid besökt Ukraina och länderna däromkring, både i egenskap av riksdagsledamot och som volontär. Magnus fängslade stämman med sina inspirerande utläggningar och talande bilder från det krigshärjade landet som han besökte senast 2024.

Magnus visade med sin bakgrund och personliga naturliga läggning att han oförblommerat kom det ukrainska folket och dess olika samhällsfunktioner mycket nära. Det gick inte att ta miste på att Magnus beundrade det ukrainska folkets förmåga inom bland annat industri-, jordbruks- och forsknings-

verksamhet och som nu under tre års försvarskrig också blivit en krigskonstens mästare vad gäller att ta hand om döda och skadade samt förmågan att snabbt reparera och återställa skador efter anfall och ibland rena terrorbombningar.

Magnus förmedlade också det ukrainska folkets historiska bakgrund och koppling till det forna Sovjet. Som en paradox hade många ukrainare blivit så vana vid sin "krigsvardag" att man på kvällarna kunde samlas till gemyt och måltidsglädje trots buller och bång från drönare och kanoner i grannskapet.

Sammanfattningsvis en föreläsning utöver det vanliga som kommer att gå till historien som en stämma i tiden!

TEXT: GUNNAR PERSSON

Ukraina – 30 år av gemenskap. Lilla bilden: Magnus Jakobsson (till vänster) blir avtackad av ordförande Ulf Reimers. Foto: Ulla Reimers

VINTERBAD I HISTORISK MILJÖ

DEN 7-9 FEBRUARI genomförde Försvarsungdom Bohuslän-Dal sin traditionsenliga vinterövning. I år hölls den i historiska miljöer kring Backamo lägerplats, i trakten kring Ljungskile, som var den officiella övningsplatsen för Riksänkedrottningens livregemente till häst innan det ombildades till Bohusläns Infanteriregemente I17 år 1791 som senare flyttade till Uddevalla år 1913.

På agendan stod genomgång med kallt väder, varvat med praktiska övningar för hur man verkar i kyla. Efter en gedigen teorigenomgång och en kvälls vila fick ungdomarna vakna upp till en vinterkrispig morgon med lätt snöfall och genomföra ett vinterbad i den lokala sjön, som förärats med en ishinna, för att känna hur kroppen reagerar vid nedkylning. Efter säkerhetsgenomgång och förevisningsbad fick förväntansfulla ungdomar hoppa ner i sjön och genomföra åtgärder för att bli varma och torra igen. Efter en dags aktiviteter och en välförtjänt tältnatt genomförde ungdomarna på söndagen sitt ungdomsting, där de får lära sig hur årsstämmor fungerar och vår ungdomsstyrelse redovisar ekonomi och verksamhet för det gångna året innan den nya styrelsen väljs in för att leda arbetet med entusiasm under kommande år.

TEXT: ALBIN SVÄRDSBY

Ungdom återfår kontroll av sin andning innan anhållan om att få stiga upp ur vattnet. Foto: Hampus Carlsson

GRUNDLÄGGANDE SOLDATUTBILDNING

VECKA 8-9 GENOMFÖRDES GU-F (Grundläggande soldatutbildning för frivilliga) i Göteborg. Utbildningen är 14 dagar lång och syftar till att ge eleverna grundläggande kunskap om soldatlivet samt behörighet att använda personligt eldhandvapen. Vissa får utbildning på pistol och andra på automatkarbin, det beror på vilken befattning de ska ha så småningom.

Kursen startade med allmän kunskap om hur man agerar som soldat. Hur klär man sig, hur hälsar man, hur marscherar man etc. Naturligtvis ingår också utbildning i Försvarsmaktens värdegrund. Därefter följde utbildning i sjukvård och hur man klarar sig i kallt väder. Kallt väder fick eleverna även praktiskt öva på under kursen då vädret växlade mellan minusgrader och sol till regn och bläst. Alla var överens om att det är lättare att klä sig för kyla än för bläst och regn på tvären.

När dessa utbildningspass klarats av startade den tunga delen, vapenutbildning. Det blev långa dagar med praktiska övningar och utbildningar på dagarna, blandat med teori på kvällarna. Det fanns inte mycket ledig tid under kursen, men trots detta var humöret på topp. En utbildning i denna, för många, annorlunda miljö skapar en gruppsammanhållning som sällan skådas i en vanlig skola. Alla hjälps åt, för här gäller laget framför jaget och ingen är klar förrän alla är klara.

TEXT OCH FOTO: BENGT PALM

Utbildning i pistol. / Eleverna fick utbildning i hjärt-lungräddning.

Max Holmer, ungdom i Försvarsutbildarna Halland, övar hjärt- och lungräddning.

HJÄRT- OCH LUNGRÄDDNING I HALMSTAD

UNDER EN KVÄLL I BÖRJAN AV FEBRUARI anordnade den aktiva föreningen Försvarsutbildarna Halmstad en utbildningskväll i hjärt- och lungräddning. Michael Andersson och Per Sundqvist från företaget Utbildningsgruppen Halmstad AB genomförde en pedagogisk och informativ utbildning. Både Michael och Per är medlemmar i Försvarsutbildarna Halmstad och planen är att ytterligare utbildningskvällar i det viktiga ämnet kommer att genomföras.

Medlemmar från Försvarsutbildarna Halmstad och från andra inbjudna föreningar fick ta del av det senaste inom området hjärt- och lungräddning. Utbildningen omfattade både grundläggande teori och praktisk träning. Michael och Per informerade även om ett antal värdefulla mobilapplikationer, bland annat "Sms-livräddare" och "ICE (I händelse av nödsituation)". De visade också hur man agerar om någon person får luftvägsstopp, det vill säga "sätter i halsen". Deltagarna fick även möjlighet att träna på hur man då effektivt utför ryggdunkningar och buktryck för att snabbt få igång personens andning igen. Avslutningsvis förevisade instruktörerna hur man applicerar en tourniquet om en allvarig olycka inträffar. Flera av deltagarna var hemvärnssoldater och kände igen en tourniquet och de åtgärder man vidtar.

Nöjda medlemmar lämnade en intressant och mycket viktig utbildningskväll. Försvarsutbildarna Halmstad är en aktiv och väl fungerande förening som regelbundet anordnar intressanta utbildningar. Under våren kommer bland annat en information om Hemvärnets nya sensorer att genomföras.

TEXT OCH FOTO: ULF HAMMARLUND

VÄLBESÖKT VINTERSEMINARIUM OM NATO OCH HEMVÄRNET

LÖRDAGEN DEN 8 FEBRUARI samlades försvarsintresserade i en nära nog fullsatt Hemvärnsgård i Lund för HBR Syds vinterseminarium. Dagen bjöd på en serie engagerande föreläsningar och diskussioner kring Sveriges Nato-medlemskap och dess konsekvenser för Hemvärdet.

Jonas Stålhandske Palovaara inledde seminariet med ett uppskattat föredrag om Natos utveckling och dess betydelse i dagens säkerhetspolitiska läge. Därefter tog Fredrik Bojerud vid och analyserade hur Sveriges inträde i alliansen påverkar både landets försvarsförmåga och Hemvärnets roll i det nya säkerhetspolitiska landskapet.

Deltagarna fick även ta del av en presentation av Michael Welander, som bland annat informerade om markstrids-

uniform 24 och andra aktuella försvarsfrågor. Seminariedagen avrundades med en genomgång av HBR Syds och Försvarsutbildarnas verksamhet, vilket gav en bredare bild av de resurser och utbildningsmöjligheter som finns för medlemmar inom Försvarsutbildarna.

Utöver föreläsningarna var seminariet även en uppskattad mötesplats för nätverkande och erfarenhetsutbyte. Under pauserna diskuterades dagens ämnen vidare, och deltagarna kunde knyta nya kontakter.

Givetvis bjöds det även på traditionell militär kost – hemlagad ärtsoppa med fläsk, följt av äppelkaka med vaniljsås till lunch. Till eftermiddagsfika serverades varma kanelbullar samt småkakor, vilket bidrog till den goda stämningen.

Utvärderingen efteråt visade att deltagarna var mycket nöjda med seminariet i sin helhet, med betyget 4,7 på en femgradig skala. Dagen resulterade dessutom i sex nya medlemmar för HBR Syd.

– Det är glädjande att vi ser ett stort intresse för försvarsfrågor och att vårt arbete lockar nya medlemmar, säger Peter Langerbeck, föreningsordförande i HBR Syd.

Med ett lyckat vinterseminarium bakom sig ser HBR Syd redan fram emot nästa arrangemang.

TEXT: FREDRIK BOJERUD

Jonas Stålhandske Palovaara berättar om Nato för en vetgirig samling försvarsintresserade. Foto: Peter Langerbeck

FÖRSVARSDOM

FÖRSVARSDOM SKARABORG har genomfört Baskurs för nya och tidigare medlemmar. De tidigare medlemmarna hade som huvudmoment spaningstjänst, medan nyrekryterade medlemmar genomförde baskurs i sin helhet, med bl.a. utbildning i sjukvård och förläggningstjänst.

Baskursen lockade 15 ungdomar, vilket är en klar ökning sedan föregående tillfälle. Intresset för att vara med i Försvarsungdom har inför och under 2025 hittills varit stigande. Närmst kommer utbildningar och övningar att fortsätta med bland annat skytte (ungdomsvapen) och ett antal helgövningar. Målet är att kunna ha ungdomslag med vid Rikshemvärnschefens ungdomstävling samt vid Para Endurance Race i Karlsborg (en form av uthållighetsövning i regi av Fallskärmsjägareförbundet).

TEXT: HANS INGBERT

lordningsställande av ved för uppvärmning av förläggningstält.
Foto: Tilda Rosenkvist

KRÖNIKAN

Mikael Frisell. Foto: Melker Dahlstrand / MSB

STÄRKT TOTALFÖRSVAR – NU

NÄR JAG FÖR DRYGT FYRA MÅNADER SEDAN började som generaldirektör för MSB var det med ett tydligt uppdrag från regeringen. Det civila försvaret behöver ta rejäla kliv framåt. Och det behöver ske skyndsamt.

Utgångspunkten är förstås det allvarliga säkerhetspolitiska läget. Krig och väpnat angrepp mot vårt land kan inte uteslutas. Det är totalförsvaret – det civila och det militära försvarets gemensamma förmåga – som är krigsavhållande. Det bästa sättet att undvika krig är att förbereda för krig.

ETT GEMENSAMT MÅL

Det civila försvaret består av många aktörer – såväl offentliga som privata – som behöver agera gemensamt. Det betyder i sin tur att det finns behov av att samla, stötta, leda och driva arbetet i riktning mot det gemensamma målet och mot den nödvändiga uppbyggnaden av våra gemensamma förmågor. Den rollen, som toppnod i det civila försvaret, vill regeringen att MSB tar. Och det kommer vi göra.

För oss betyder det att vi ska ha kriget som dimensionerande i vår verksamhet och fokus på en skyndsam utveckling av det civila försvaret. Vi ska ha ett nära samarbete med det militära försvaret och leda utvecklingen och företräda det civila försvaret i gemensamma frågor. Och det är mot den bakgrunden man ska förstå att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ska byta namn och den 1 januari 2026 bli Myndigheten för civilt försvar (MCF). Jag vill dock understryka att det är med stor ödmjukhet och respekt vi tar oss an uppgiften.

Grunderna finns på plats. Vi har totalförvarsbeslutet för 2025-2030 och inriktningsbeslutet för totalförsvaret, det militära försvaret och det civila försvaret. Med det följer nu höga krav och förväntningar på leverans och fokus på åtgärder som ger effekt och gör skillnad.

I Ukraina ser vi tydligt hur avgörande frivilliginsatserna är för ett lands samlade beredskap. Under svårast tänkbara förhållande kanaliseras civilsamhället

människors engagemang och kamp för sin frihet och demokrati. Och i Sverige ser vi att efterfrågan på ert engagemang och era kompetenser ökar samtidigt som antalet medlemmar växer.

Personalförsörjningen är ett avgörande område när vi i det civila försvaret under kommande år fokuserar på att skapa effekt ute i verksamheten. Behovet av personalförstärkningar kommer att öka kraftigt eftersom ordinarie bemanning på viktiga områden inte kommer att räcka till för att upprätthålla en robust verksamhet. Det kommer behövas utbildade frivilliga som vill göra en insats – en viktig uppgift för er.

FÖRSVARsutbildarnas CENTRALA ROLL

För mig är det självklart att Försvarsutbildarna har en central roll i det arbetet. Ni är en väsentlig pusselbit för en positiv utveckling. Ni har, tillsammans med andra frivilliga försvarsorganisationer, en särställning i det civila försvaret.

Det är också ett kvitto på de frivilliga försvarsorganisationernas betydelse att det tillförs resurser redan i år. Pengar som ska möta de ökande behoven inom totalförsvaret, men också skapa långsiktiga verksamhetsförutsättningar för er egen utveckling.

Avslutningsvis vill jag lyfta att MSB:s bedömning av det civila försvarets förmåga tydligt visar att det skett en stark utveckling under 2024. Det handlar om en fördubbling av de förmågehöjande åtgärderna jämfört med året innan. Det är väldigt bra. Samtidigt flåsar säkerhetsläget oss i nacken. Osäkerheterna kring USA:s utveckling och Ukrainas framtid ökar samtidigt som vi ser hybridhändelser med syfte att påverka vårt land.

Så nu fortsätter vi vårt gemensamma arbete för ett motståndskraftigt Sverige och starkt totalförsvaret. Tillsammans.

MIKAEL FRISELL, generaldirektör MSB

UPPLEV UTBILDNING OCH AVKOPPLING PÅ VÄDDÖ KURSGÅRD

Väddö Kursgård kombinerar militär och civil utbildning med rekreation i en naturskön miljö. Här kan du delta i specialiserade kurser och samtidigt njuta av lugn och avkoppling vid havet, bara en timme från Stockholm.

Väddö kursgård är en sommaridyll i skärgården nära Stockholm. Foto: Magdalena Mayer
Lilla bilden: Magdalena Mayer, VD på Väddö kursgård, serverar lunch som lagats i det egna köket.
Foto: Bård Basberg

VÄDDÖ KURSGÅRD ÄGS AV Luftvärnets Befälsutbildningsförbund, som hör till Försvarsutbildarna. Med start 1957 hade Luftvärnsförbundet sina befäls- och ungdomsutbildningar på Väddö och när Luftvärnsregemente 3 var aktivt kunde familjen följa med och bo på kursgården medan utbildningarna pågick. Idag är kursgården öppen både för militära och civila utbildningar och för privatpersoner.

UTBILDNING FÖR TOTALFÖRSVARET

Väddö skjutfält ligger granne med kursgården och förvaltas av amfibieregementet, Amfr och det ger kursdeltagare möjlighet till specialiserade kursmoment. Försvarsutbildarna har både kurser och föreläsningar och bedriver bland annat delar av sin ungdomsutbildning här. Kursgården har aktiviteter för friluftsliv och friskvård för de besökare som är ute efter rekreation mellan utbildningsmoment eller bara en paus från vardagen.

EN PLATS FÖR REKREATION

Förutom Försvarsutbildarna och Luftvärnsförbundet, som utgör kursgårdens största bokningsunderlag, arbetar Väddö kursgård främst med gruppbokningar och förbokade kurser. De står värd för en kurs i bridge under några veckor i juli och för Svenska kyrkans ungdomsverksamhet.

Besökare kan även paddla kanot, spela boule eller koppla av i bastu och badtunna med utsikt. Kursgården är även känd för sitt kök, där måltiderna lagas från grunden med lokala råvaror.

– Vi vill se till att alla behov tillgodoses, från specialkost till personliga önskemål. Vi serverar helpension med frukost, lunch och middag på kursgården, så att gäster inte

behöver ta sig någon annanstans, beskriver Magdalena Mayer, VD på Väddö kursgård.

ETT SAMMANSVETSAT TEAM

På Väddö arbetar ett litet sammansvetsat team som varit densamma under flera säsonger, vilket har lett till den familjära stämningen.

– Ingen dag är den andra lik. Vi är ett litet team som arbetar på alla olika avdelningar. På förmiddagen kanske en person målar eller snickrar något, och på eftermiddagarna serverar man måltider, berättar Magdalena Mayer entusiastiskt.

De som har växt upp inom ungdomsverksamheten har ofta fina minnen från Väddö kursgård. Därför är det inte ovanligt att de återvänder senare i livet, inte bara för vidareutbildning utan också för att uppleva platsen i ett nytt ljus.

– Vissa bokar in sig för en avkopplande helg i den natursköna miljön, medan andra väljer att fira livets stora händelser här, från jubileum till kanske till och med sitt eget bröllop, säger Magdalena och låter väldigt stolt.

TEXT: SMILLA FRYKHOLM

● fakta

Antal bäddar: 80 st

**Lektionssalar/
grupprum:** 4 st

Matsal: 85 platser

Försvarsutbildarnas medlemmar har 25 procents medlemsrabatt på Väddö kursgård på ordinarie pris. Besök bokas på www.vaddokursgard.se

Försvarsmakten övar i centrala Stockholm

UNDER FEBRUARI genomfördes övningen Birger Jarl där flera enheter ur Försvarsmakten övade tillsammans med andra totalförsvarsaktörer. Totalt deltog cirka 2000 personer. Övningen skedde på flera platser inom Mellersta militärregionen med tyngdpunkt på centrala Stockholm, skriver Försvarsmakten i en nyhetsartikel på sin hemsida.

– Stockholms innerstad är en komplex miljö att verka i och därför är det viktigt att vi övar tillsammans på detta sätt för att stärka totalförsvarets förmåga att skydda den vid kriser eller i det allra yttersta – krig, säger

överstelöjtnant Niclas Eriksson, övningsledare och ställföreträdande chef för Mellersta militärregionen.

– Under övningen tränas Hemvärnet i Stockholm och Livgardets Livbataljon på sina huvuduppgifter – skydd och bevakning av samhällsviktiga byggnader och anläggningar, exempelvis Sveriges och Försvarsmaktens ledning eller flygplatser och hamnar. Vi övar även moment tillsammans med totalförsvarsaktörer för att stärka vår förmåga till samverkan och gemensamma insatser vid kriser.

I ett försämrat omvärldsläge behöver Sveriges gymnasieelever ha kunskap om och förståelse för totalförsvaret. Foto: Rolf_52 / Shutterstock.com

Kunskap om totalförsvaret på schemat i gymnasieskolan

FRÅN OCH MED höstterminen 2025 kommer Sveriges gymnasieelever att få lära sig om totalförsvaret och Nato, då detta kommer att ingå i ämnet samhällskunskap, skriver Försvarsmakten i en nyhetsartikel på sin hemsida. Eleverna ska bland annat få kunskap om Sveriges totalförsvaret, folkrätt samt utrikes- och säkerhetspolitikens roll för mellanstatliga förbindelser, däribland Natos roll.

– Tidigare har det inte varit självklart att eleverna fått utbildning om Sveriges totalförsvaret och plikt utan det har varit upp till den enskilde läraren. Detta

kommer nu att ändras vilket innebär att alla elever som läser samhällskunskap i gymnasieskolan, kommer att undervisas om Sveriges totalförsvaret och Nato, säger Robert Trupp, Försvarsmaktens projektledare i totalförsvarkunskap.

– Målet med utbildningen är att skapa insikt, tillförsikt och handlingskraft hos våra elever så att de vet hur de ska agera i kris och ytterst krig, säger Robert Trupp.

– Utbildningen är framtagen i samverkan med Skolverket, MSB, MPF samt Plikt- och prövningsverket.

Nya lastbilar till Försvarsmakten

FÖR ATT MÖJLIGGÖRA Försvarsmaktens tillväxt beställer Försvarets materielverk, 775 lastbilar, med optioner på ytterligare 575 fordon, från Scania och Volvo. Kontrakten på de nya lastbilarna är värderade till sammanlagt cirka 1,4 miljarder kronor och kommer levereras till Försvarsmakten under perioden 2025–2027, skriver Försvarsmakten i en nyhetsartikel på sin hemsida.

De nu beställda lastbilarna är en utökning av tidigare leve-

rade fordon som nyttjats av Försvarsmakten de senaste åren, men även ny förmåga i form av en 6x6 flaklastbil med kapell och bakgavellyft.

– Det är ett bra bidrag till vår gemensamma försvarsförmåga. Vi har en fordonsflotta som behöver omsättas och närmare 800 lastbilar är ett välkommet tillskott. En robust logistikkedja är grunden för verksamheten, sade Arméchefen Jonny Lindfors vid en kontraktskrivningsceremoni för de nya lastbilarna.

Överlämning av lastbilar. Foto: Viktor Myrlander / Försvarsmakten

Omfattande militärt stöd till Ukraina under tre år

DEN 24 FEBRUARI var det tre år sedan Rysslands fullskaliga och brutala invasion av Ukraina inleddes. Sverige har sedan dess successivt ökat sitt stöd till Ukraina. Fram till den 30 januari 2025 uppgick det totala värdet av Sveriges militära stöd till nära 62 miljarder kronor.

– Västs stöd tillsammans med ukrainsk motståndskraft har varit avgörande för landets förmåga att försvara sig mot Ryssland. Det är vår egen säkerhet vi investerar i när vi ger stöd till Ukraina, säger chefen för försvarsstaben, Carl-Johan

Edström i en nyhetsartikel på Försvarsmaktens hemsida.

Sveriges militära stöd har utvecklats från initial leverans av personlig skyddsutrustning, eldhandvapen, granatgevär och pansarskott, till mer avancerade vapensystem, som Leopard 2-stridsvagnar, artillerisystemet Archer, stridsfordon 90, robotsystem 17, stridsbåtar och spaningsflygplan.

En viktig del av stödet har varit utbildning, både i grundläggande soldatfärdigheter och i användning av de olika vapensystemen.

Ukrainska soldater under övning i Sverige. Foto: Försvarsmakten

Stockholmsbrigad tar form

NU VÄXER EN NY BRIGAD fram på Livgardet, specialiserad på strid i bebyggelse. Det är en nödvändig pusselbit för försvaret av huvudstaden men även en viktig del i bygget av arméns förmåga överlag.

– Vår brigad ska bli den manöverenhet som försvarar Stockholms län med dess befolkning och infrastruktur. Vi ska bli bäst på infanteristrid och återuppbygger nu en förmåga som är unik och viktig för Sveriges försvar, säger brigadchefen överste Martin Johansson i en artikel på Försvarsmaktens hemsida.

Förbandet är mycket rörligt, det förflyttar sig snabbt i bepansrade stridsfordon, pansarterrängbil 300, och är specialiserade på strid i urban miljö men även betäckt och småbruten terräng.

Det finns många utmaningar när det gäller just strid i bebyggelse, i synnerhet i storstäder som Stockholm. Det skiljer sig på många sätt från annan typ av strid. I en stad är inte striden linjär, utan tredimensionell. Här behöver de stridande förhålla sig till hot både horisontellt och vertikalt.

Must:s årsöversikt konstaterar bred hotbild mot Sverige

FLERA OLIKA STORA skeenden har påverkat situationen i Sveriges närområde negativt. Vid sidan av det militära hotet måste Sverige vara berett att hantera ett ökat hot från hybrida åtgärder. Det konstateras i den militära underrättelse- och säkerhetstjänstens (Must) årsöversikt 2024 som finns att läsa på Försvarsmaktens hemsida.

Must menar att den säkerhetspolitiska utvecklingen i Sveriges närområde till stor del avgörs av utvecklingen av Rysslands krig i Ukraina.

– Vi lever i en farlig tid och det kommer vi att göra under över-

skådlig tid. Hoten mot Sverige är breda, komplexa och allvarliga. Vi måste dra slutsatser och agera därefter, säger chefen för Must, generallöjtnant Thomas Nilsson.

Ett stillestånd eller minskad intensitet av kriget i Ukraina kan leda till att Ryssland får möjlighet att omdisponera resurser till vårt närområde, skriver han i sitt inledande förord. Men utvecklingen ska inte ses som ödesbestämd.

– Vi ska agera snabbt, men med uthållighet, säger Thomas Nilsson.

Försvarsmakten använder appen Signal för kommunikation med mobiltelefoner

BRIGADGENERAL Mattias Hanson, Försvarsmaktens CIO (Chief Information Officer) har fattat beslut om att samtal och sms som inte rör säkerhets- skyddsklassificerade uppgifter, i så stor utsträckning som möjligt ska ske genom användandet av appen Signal. Beslutet syftar till att försvåra avlyssning av samtal och meddelanden som sänds via telefonnätet, skriver Försvarsmakten i en artikel på sin hemsida.

Signal är i dag en vida spridd app för krypterad information. Den används bland myndigheter av industri, partners, allierade och andra aktörer.

Försvarsmakten har fattat beslut om att totalsträcks-krypterad applikation för alla samtal och meddelanden till motparter som har möjlighet att använda totalsträcks-krypterad applikation, ska användas. Totalsträcks-krypterad teknik innebär att endast avsändare och mottagare har tillgång till ett meddelande i klartext.

Applikationen Signal har av Försvarsmakten bedömts ha tillräcklig säkerhet för att försvåra avlyssning av samtal och meddelanden.

HMS Halland är den tredje och sista ubåten ur Gotlandsklassen att modifieras. Foto: Glenn Pettersson / Saab

Ubåten HMS Halland sjösatt

I FEBRUARI SJÖSATTES ubåten HMS Halland efter en omfattande halvtidsmodifiering. Ubåten är den tredje och sista av Gotlandsklass att uppdateras med nya förmågor. Modifieringen genomförs av Saab Kockums och fartyget beräknas kunna tas i operativt bruk av marinen senare i år, skriver Försvarsmakten i en nyhetsartikel på sin hemsida.

Svenska ubåtar har en strategiskt viktig roll i försvaret av Sverige och i Natos gemensamma avskräckning. Svensk ubåtsförmåga, med teknik i kombination med personalens

kunskaper om Sveriges farvatten, är eftertraktad inom alliansen.

– Vi har unika förmågor i undervattensdimensionen och märker att vi är eftertraktade inom Nato. Viljan att öva med oss är stor och en av våra uppgifter är att dela med oss av våra kunskaper till allierade, sa marinchef Johan Norlén under ceremonin i Karlskrona.

Ubåten får likt sina systrar HMS Uppland och HMS Gotland nya toppmoderna system som är anpassade efter dagens hotbild och säkerhetsläge.

Så vill Putin stärka rysk patriotism

VLADIMIR PUTIN VILL se ett traditionellt och mer patriotiskt Ryssland, skriver FOI i en nyhetsartikel på sin hemsida. Ett sätt att uppnå det är genom speciella program.

– Putin vill att Ryssland ska leva i en slags patriotisk avskildhet från omvärlden, ett tillstånd där inget förändras, säger Pär Gustafsson Kurki, som är försteforskare på FOI:s avdelning Försvarsanalys och som studerat två av programmen. Ett är ett militärpatriotiskt sportcenter, inriktat på barn och unga, och ett annat program kallas "Tid för

hjältar" och ska bygga upp en patriotisk elit av tidigare kombatanter. Båda programmen startades 2023.

– Putin har också den apokalyptiska idén att Ryssland är omgivet av dekadenta länder där Ryssland är det enda ljuset, och där speciella ledare som han själv kan motstå mörkret, säger Pär Gustafsson Kurki.

– Det är intressant vilka värderingar man vill gynna. Personer som jämnat en stad med marken och dödat civila – det är sådana värderingar man vill bevara.

Du är en del av Sveriges totalförsvar – temat för Beredskapsveckan

VECKA 39 ÄR DET DAGS för Beredskapsveckan 2025, som MSB arrangerar tillsammans med kommuner, ideella organisationer, andra myndigheter och näringsliv över hela landet. Den 22 september startar Beredskapsveckan och det blir nionde året i rad som MSB arrangerar veckan. Temat i år är: "Du är en del av Sveriges totalförsvar". Förra året deltog 257 kommuner och 177 övriga organisationer, skriver MSB i en nyhetsartikel på sin hemsida.

– Det är fantastiskt att så många kommuner och organisa-

tioner på olika nivåer väljer att engagera sig i Beredskapsveckan. Vi hoppas att ännu fler ska engagera sig i år, det visar att vi står starka tillsammans, säger Mikael Frisell, generaldirektör på MSB.

– Temat har formen av ett budskap som vi hoppas att alla som deltar i årets Beredskapsveckan vill hjälpa oss att sprida. Alla är viktiga och alla har en roll att fylla för att kunna möta olika hot mot vår säkerhet och självständighet, fortsätter Mikael Frisell.

Var förberedd när hjälpen kommer

ATT KUNNA TA EMOT internationell civil och humanitär hjälp när Sveriges resurser inte räcker till kan vara avgörande vid omfattande fredstida kriser och krig, skriver MSB i en nyhetsartikel på sin hemsida.

I Sverige pågår planering och utveckling inom krisberedskapen och totalförsvaret på flera fronter. Ett av dem är världlandsstöd till internationella civila aktörer. Hur bra vi än är på att hantera

fredstida kriser och till och med krig, kanske våra egna resurser inte alltid räcker till. Då kan vi behöva efterfråga internationell civil och humanitär hjälp. För att hjälpen ska bli effektiv måste vi vara förberedda på att kunna ge världlandsstöd.

MSB har publicerat olika stödmaterial för alla som kan komma att bli involverade i att ge världlandsstöd till internationella civila aktörer.

Mottagning av förnödenheter är en viktig komponent i världlandsstödet. Foto: MSB

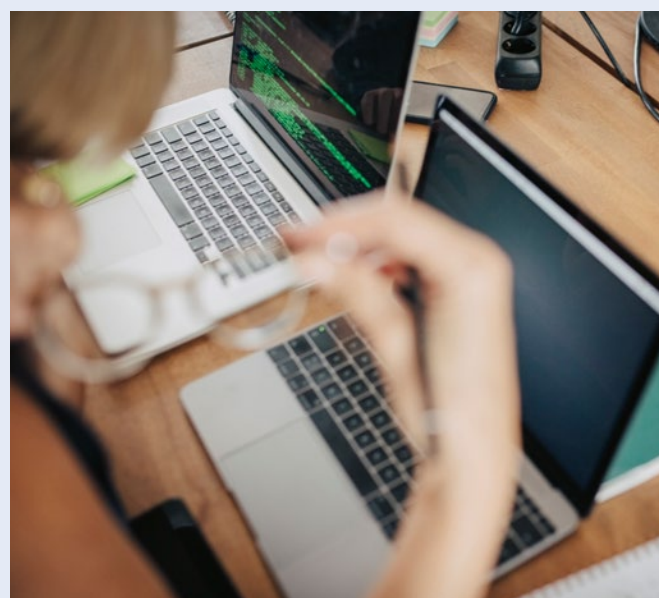
Sex av tio organisationer har allvarliga brister i sitt säkerhetsarbete

NÄSTAN SEX AV TIO organisationer i offentlig förvaltning saknar de mest grundläggande delarna i ett systematiskt cybersäkerhetsarbete. Det visar resultatet av Cybersäkerhetskollen 2024, en mätning som MSB genomfört för tredje gången. Detta skriver MSB i en nyhetsartikel på sin hemsida.

– Cybersäkerhetskollen 2024 påvisar återigen att ledningens engagemang saknas hos alldeles för många samhällsviktiga verksamheter. Säkerhetsarbetet måste omgående prioriteras upp och tilldelas mer resurser. Samtidigt är jag bekymrad över

att så få samhällsviktiga företag deltog. Utifrån det säkerhetspolitiska läget är det oförsvarbart. Motståndskraften hos det civila försvaret måste stärkas och därtill måste alla samhällsviktiga verksamheter bidra, säger Åke Holmgren, avdelningschef för cybersäkerhet och samhällsviktiga kommunikationer på MSB.

Samtidigt visar Cybersäkerhetskollen att i de organisationer där ledningen engagerat sig i säkerhetsarbetet så är resultatet bättre. Så med ett ökat engagemang och tillförsel av resurser kommer förbättring.

Eftersom förbättringsarbetet går för långsamt skärper MSB sina rekommendationer. Foto: MSB

Kina söker maktposition i rymden

KINA SATSAR STORT på verksamhet i rymden, och är idag världens näst största rymdmakt efter USA. Det mesta talar för att Kina fortsätter stärka sin position, konstaterar forskare vid FOI.

De senaste tjugo åren har det kinesiska rymdprogrammet expanderat i raketfart. Landet har gått om Ryssland i rymdsatsningar, och när den internationella rymdstationen ISS snart avvecklas kommer det vara Kina som har den enda rymdstationen i omloppsbana runt jorden, skriver FOI i en nyhetsartikel på sin hemsida.

– Det är första gången på länge en nation ensam bestämmer

över en rymdstation. Det säger något om Kinas ställning som stormakt i rymden, säger Anna Maria Wärlind, forskare på FOI:s avdelning Försvarsteknik som skrivit rapporten *Kina i rymddomänen: bland skrot och hot, ett försvars- och säkerhetsperspektiv* tillsammans med kollegorna Linn Mattsson och Andreas Johlander.

– Med dagens instabila geopolitiska läge måste man förstå att konflikter på jorden kan eskalera, och konflikter kan färdas ut i rymden. Att förstå rymdmakterna är viktigt för alla som planerar sitt försvar.

Hemvärnet satsar på snabbutbildning av soldater

ANTALET hemvärnssoldater ska öka. I sommar genomförs ett försök med en fem veckor sammanhängande militär utbildning där målet är en befattning som soldat inom Hemvärnet, skriver Försvarsmakten i en nyhetsartikel på sin hemsida.

Att erbjuda militär utbildning till dem som inte gjort värnplikten är ett sätt att försöka täcka gapet i rekryteringsunderlaget som uppstått under perioden utan allmän värnplikten i Sverige. Det kan också vara en möjlighet för de över 18 år som vill göra värnplikten, men inte blivit antagna.

– Nu vill vi erbjuda möjlighet till militär utbildning för fler

intresserade, säger ställföreträdande rikshemvärnschef brigadgeneral Mattias Ardin.

I sommar genomförs ett försök med fem veckors sammanhängande utbildning i Härnösand i Västernorrland, en av de orter i landet där det behövs fler hemvärnssoldater.

Verksamheten sker som en pilotutbildning och utvärderas efter genomförandet. Dels för att se om det finns tillräckligt stort intresse hos målgruppen för en fem veckors sammanhängande utbildning, dels för att tillvarata andra erfarenheter.

Utbildningen innehåller moment som fält- och stridstjänst, sjukvård och vapenhantering.
Foto: Jens Åkerlund / Försvarsmakten

Storskaliga patienttransporter – ett behov inom totalförsvaret och för Nato

SOM EN DEL AV totalförsvaret har Västtrafik, huvudman för kollektivtrafik i Västra Götalandsregionen, tagit fram en buss för att transportera liggande patienter i händelse av kris eller krig, skriver Försvarsmakten i en nyhetsartikel på sin hemsida. Bussen är en prototyp med inredning för tio bärar som kan byggas om från vanlig stadsbuss på tre timmar. Konceptbussen har även visats upp för Försvarsmakten.

– Detta är resultatet av ett regionalt utredningsuppdrag med anledning av vår uppgift inom totalförsvaret att kunna transportera eller evakuera

större mängder patienter i händelse av kris eller i värsta fall krig, säger Joakim Östling, säkerhetsskyddschef och säkerhetsstrateg för civilt försvar på Västtrafik.

Bland andra har Försvarsmakten och Försvarsmedicincentrum i Göteborg fått en presentation av konceptbussen.

– Vi fick gå ombord och se den modulära inredningen och därmed också börja fundera på hur vi skulle kunna arbeta i en sådan buss och genomföra sjuktransport med hög vårdnivå, säger läkarna Johan Törngren och Martin Stenerös.

Plikten kallar – större roll för frivilliga försvarsorganisationer

FRIVILLIGA försvarsorganisationer och deras medlemmar spelar en viktig roll i personalförsörjningen av det civila försvaret. Därför bör de kunna ha en betydligt större roll i arbetet med att tillgodose behoven av personalförstärkning i det civila försvaret vid höjd beredskap än de har idag. Detta är en av slutsatserna i "Utredningen om det civila försvarets personalförsörjning (SOU 2025:6)", som regeringen presenterade i slutet av januari.

Man skriver vidare att MSB bör ges i uppdrag att i samverkan med

Försvarsmakten utreda de frivilliga försvarsorganisationernas roll i personalförsörjningen av det civila försvaret.

Utredningen pekar också ut fem prioriterade områden för civilplikten: kommunal räddningstjänst, elproduktion, hälso- och sjukvård, elektroniska kommunikationer och bevakningsverksamhet.

Slutligen föreslår utredningen att de föreslagna författningsändringarna bör träda i kraft 1 juli 2026.

Hela utredningen finns att läsa på regeringens hemsida.

Svensk Näringsliv anpassar sig för ökad säkerhet

FRÅN OCH MED 2025 har Svenskt Näringsliv beslutat att justera den regionala indelningen av Svenskt Näringslivs Säkerhetsdelegation (SNSD) för att bättra överensstämma med Sveriges indelning i sex civilområden, skriver MSB i en artikel på sin hemsida.

SNSD är regionala forum för idé-, erfarenhets- och kunskapsutbyte för säkerhetsfrågor, med syftet att öka riskmedvetandet och höja robustheten hos företag.

Civilområdena leds av en ansvarig länsstyrelse med uppgiften att arbeta fram en enhetlig

inriktning, både för det civila försvaret och för totalförsvaret i samverkan med Försvarsmakten. Arbetet inom civilområdet sker också i nära samarbete med andra myndigheter, civilsamhälle och näringslivet.

– Anpassningen av SNSD:s regionala indelning till civilområdena underlättar samordning med näringslivet och stärker förutsättningarna för samverkan och informationsdelning, säger Carl Rådestad, utredare vid MSB:s avdelning för försörjningsberedskap.

Brittiska rangers övar tillsammans med svenska norrlandsjägare

BRITTISKA RANGERS och svenska norrlandsjägares samarbete stärks och tas till nya nivåer, skriver Försvarsmakten i en nyhetsartikel på sin hemsida.

Det subarktiska klimatet visar sig från sin bästa sida med krispig kyla, gnistrande snö och en strålende vintersol när general Mike Elviss, Commander Field Army, besöker skjutfältet i Arvidsjaur guidad av vår svenske arméchef, general Jonny Lindfors.

Här övar brittiska soldater och befäl för att vässa sina förmågor i vinterkrigföring, ett samarbete

mellan 3rd Rangers och K 4 som nu pågått i flera år.

– Vårt mål är att bli Europas ledande stridsstyrka och fördubbla vår effekt i krig till 2027. Detta mål ligger till grund för vårt engagemang i Nato; ett krigsförband med två divisioner och specialoperationsstyrkor över Europas arktiska, nordliga och baltiska regioner. I synnerhet är det för dessa specialstyrkor som vårt samarbete med förband som K 4 är väsentligt, säger Mike Elviss.

Nyheterna är sammanställda av NICLAS FRANKLIN.

B**Posttidning**

Ej retur

20273870

Avsändare: Svenska Försvarsutbildningsförbundet, Box 5034, 102 41 Stockholm

I BILAGAN KAN DU LÄSA VAD VI GJORDE UNDER 2024

Gillade du tidningen? Ge den vidare och låt kunskapen spridas till fler.